Cambios en el tablero geopolítico de Eurasia

En esta edición del *Diari de les idees* destacamos dos tendencias que están marcando los acontecimientos actuales y que seguramente tendrán un impacto relevante en el futuro. Por una parte, el nuevo diseño geopolítico a gran escala que se está produciendo en una amplia zona que abarca desde el Mediterráneo Oriental hasta el mar Caspio. Por otra, las expectativas y los recelos que está suscitando el desarrollo acelerado de la Inteligencia Artificial (IA) desde el punto de vista ambiental, económico y estratégico.

Nuevo paradigma en Oriente Medio y en el Cáucaso: China gana peso

El acuerdo firmado entre Irán y la Arabia Saudí bajo los auspicios de China, que pone fin a siete años de ruptura diplomática entre ambos países, dice mucho sobre los cambios que se están produciendo en Oriente Medio, dónde asistimos a un incremento progresivo de la influencia china mediante acuerdos comerciales y estratégicos en el marco de la Nueva Ruta de la Seda. Ello coincide con la desvinculación de unos Estados Unidos que dan prioridad a la región indo-pacífica y a la guerra en Ucrania, lo cual ha llevado a los países del Golfo a cuestionar la fiabilidad de los EE.UU. como garante de seguridad y estabilidad en la región. Así pues, Arabia Saudí, los Emiratos Árabes Unidos, Turquía y otros países de la región están reforzando sus vínculos con China y Rusia, a la vez que reanudan relaciones

con otros actores regionales, como Siria o Egipto.

El otro escenario donde se están produciendo cambios estratégicos relevantes es el Cáucaso, donde parece que se vuelva a repetir –aunque con otros actores–, el *Gran Juego*, nombre que los británicos dieron a la rivalidad estratégica que mantuvieron con Rusia en Asia Central a lo largo del siglo XIX. Una disputa que en el siglo XXI se está desplazando más hacia el Oeste, de Asia Central hasta el Cáucaso, una región en la que casi todos los estados, a pesar de intentar mantener el apoyo de Rusia, se están acercando progresivamente a China, lo cual es motivo de preocupación para el Kremlin.

Los protagonistas históricos en el tablero regional están perdiendo influencia, como es el caso en el Oriente Medio. Gran Bretaña, durante siglos un actor principal en la zona, ha desaparecido completamente y los EE.UU. se están convirtiendo en un actor secundario tras su caótica salida de Afganistán. El nuevo poder emergente es Turquía, junto con Azerbaiyán, lo que incrementa las tensiones con una Armenia que depende completamente de Rusia para su seguridad, en un contexto donde siguen sin resolverse los conflictos latentes de las repúblicas secesionistas de Abjasia y Osetia del Sur, tuteladas por Moscú. En una región históricamente inestable, donde son frecuentes los conflictos étnicos y religiosos y donde potencias extranjeras siempre han tenido un papel determinante, los setenta años de gobierno autoritario de la URSS habían asegurado una paz relativa. Ahora, la guerra en Ucrania ha demostrado que las agresiones territoriales son menos improbables de lo que se podía pensar, y toda la región se encuentra en medio de uno estira y afloja entre Rusia, China, Occidente y Turquía.

Por otra parte, también importa cuáles serán las consecuencias de este reajuste regional para Israel, donde la respuesta del gobierno de Netanyahu dependerá en gran medida de cómo evolucione la cuestión del acuerdo nuclear con Irán. Además, la radicalización del gobierno de Tel Aviv bajo la influencia de los partidos de extrema derecha y ultra religiosos está cuestionando la idea de Israel como un bastión de la democracia liberal de estilo occidental en una región donde abundan las autocracias de tipo islámico.

En definitiva, en el contexto de este cambio de paradigma, China se está imponiendo como un actor estratégico determinante para el futuro del Oriente Medio, y no ya meramente como un socio comercial.

El impacto transformador de la inteligencia artificial: evaluar los riesgos para seguir avanzando

En cuanto a los peligros del desarrollo acelerado de la Inteligencia Artificial (IA), hace pocos días el instituto *Future of Life* publicó una carta abierta firmada por más de 2.500 expertos y empresarios (entre los que destacan Elon Musk, uno de los fundadores de OpenAI, Steve Wozniak, cofundador de Apple, y Yuval Noah Harari) en qué expresan la necesidad de una moratoria mínima de 6 meses sobre el entrenamiento de sistemas de IA más potentes. Los firmantes cuestionan si merece la pena que los avances en IA impacten en la sociedad y en el medio ambiente sin evaluar ni controlar sus riesgos, y sin ningún tipo de regulación, como ha sucedido hasta ahora.

Acciones tan cotidianas como consultar el mejor itinerario para nuestros desplazamientos o traducir un texto requieren grandes cantidades de recursos energéticos, hidráulicos y minerales, pero todo apunta que las necesidades se dispararán con los progresos de la IA generativa, que necesita mucho poder de computación. En este sentido, el AI Now Institute ya alertó hace dos años de que los costes planetarios asociados a esta tecnología no paran de crecer. Paralelamente, algunos científicos calculaban hace cuatro años que el sector tecnológico representaría el 14% de las emisiones mundiales en 2040, mientras que otros afirman que la demanda energética de los centros de datos se multiplicará por 15 en 2030. Más allá de las emisiones de $C0^2$, el consumo de recursos hídricos para la refrigeración de los sistemas, así como la dependencia de metales raros para elaborar los componentes electrónicos, comportan que la IA sea una tecnología con un gran impacto sobre el medio ambiente.

Por otra parte, la IA también plantea otros retos y preocupaciones, desde la tecnología actual hasta la anticipación pasando por la geopolítica o la dificultad de establecer una definición precisa. Así, por ejemplo, la definición de IA en la propuesta de regulación del Parlamento Europeo (Ley de Inteligencia Artificial) ha cambiado numerosas veces con el fin de distinguir esta tecnología disruptiva del software informático tradicional. En cambio, una de las definiciones dadas por la OCDE no menciona los sistemas generativos capaces de producir nuevo contenido textual o de imagen, a diferencia de los llamados sistemas de IA predictiva especializados. También preocupa la transferencia de estas tecnologías hacia usos militares, de desinformación o de vigilancia, lo que las convierte en un vector de influencia capaz de romper los equilibrios estratégicos. Dominar la IA ya se ha convertido en cuestión geopolítica; no en balde, ya en 2017, Vladimir Putin afirmaba que quien domine la IA, dominará el mundo, y desde entonces la carrera global no ha hecho más que acelerarse.

Finalmente, a nivel económico, un estudio de *Dynabench/Our World in Data* revela que si esta tecnología llega a los niveles de sofisticación que promete, podría suponer la desaparición de una cuarta parte de los puestos de trabajo en los Estados Unidos y en la Eurozona, y una quinta parte a nivel mundial, lo que equivaldría a unos 300 millones de puestos de trabajo en las grandes economías. Los más expuestos serán administrativos, abogados, arquitectos, científicos, comerciales e informáticos. El ámbito educativo constituye un caso aparte, ya que es uno de los sectores altamente susceptibles de ser automatizados, como ya se ha comprobado en escuelas y universidades (Oxford, Cambridge y Sciences Po), que han prohibido el uso de esta tecnología para evitar plagios entre el alumnado. Por consiguiente, a corto plazo los efectos de la IA podrían afectar negativamente al mercado laboral, pero el estudio también indica que a largo plazo se ha comprobado que las nuevas tecnologías tienen efectos positivos, porque crean nuevos puestos de trabajo, además de aumentar significativamente la productividad de las empresas. Aunque todavía no se sabe en qué momento eso pasará –depende de los avances de la tecnología y de la regulación– la experiencia dice que la productividad del mercado laboral surge unos 20 años después de la irrupción de la tecnología.

Fotografía: banco de imágenes deAdobe Stock.

En la elaboración de este número de *Diari de les idees* han participado María García y Analía Cortez, estudiantes en prácticas en el CETC.

Política internacional y globalización

Stephen M. Walt Some Rules of Global Politics Matter More Than Others

En aquest article l'autor afirma que per a molts a Occident, l'element essencial de l'ordre mundial actual és la norma contra la conquesta territorial. Per si mateixa, la norma contra la conquesta no ha convençut els estats de no anar a la guerra ni tan sols d'intentar guanyar territori, i no hi ha molts exemples en la història on un govern contemplava una guerra de conquesta i després se'n va abstenir perquè els seus líders va reconèixer que hi havia una norma que deia que era correcte. En la seva majoria, els estats s'han abstingut d'actes de conquesta a gran escala no per una norma, sinó perquè el nacionalisme i la gran oferta d'armes lleugeres solen fer que governar una població estrangera sigui costós i difícil. La norma contra la conquesta pot tenir un paper, però, si una agressió a gran escala fa més probable que tercers vinguin en ajuda de l'estat atacat, com va ser el cas quan l'Iraq va envair Kuwait el 1990 i com l'OTAN ha fet des del febrer de 2022 a Ucraïna. Però fins i tot en aquests casos cal matisar: els estats han ajudat la víctima de l'agressió perquè defensaven una norma, o perquè volien evitar un canvi advers en l'equilibri de poder o aconseguir algun altre objectiu estratègic? O potser ambdues coses? Walt també planteja què ens diu aquesta anàlisi de les normes sobre Ucraïna i Taiwan, dos llocs on l'estatus quo territorial està essent atacat o objecte de disputa. En el cas d'Ucraïna, la història recent suggereix que la comunitat internacional podria estar disposada a acceptar algun canvi territorial sempre que la major part d'Ucraïna mantingui la seva independència. La norma contra la conquesta es veu amb més precisió com una norma contra la total submissió o absorció, i això significa que Kíev té motius per preocupar-se que els seus partidaris actuals eventualment vulguin arribar a un acord d'aquest tipus amb Rússia. Les implicacions per a Taiwan són més ambigües, en gran part a causa de l'estatus ambigu de Taiwan. Si Taiwan és considerat com una nació independent és més probable que un intent xinès de conquerir l'illa sigui vist com un atac il·legítim contra un país sobirà. Tanmateix, altres poden considerar Taiwan com una anomalia territorial resultant de la guerra civil xinesa, i aleshores una invasió xinesa s'assemblaria més a una ocupació limitada del territori en disputa. Cal recordeu que l'Iraq va intentar legitimar la invasió de Kuwait al·legant que era la 19a província del país perduda des de feia temps. Això porta Walt a una conclusió típicament realista. Les normes sí que importen, però hi ha molt marge per a la interpretació i els estats poderosos normalment sempre troben maneres de solucionar les limitacions imposades pe una norma. D'això se'n dedueix que els estats no haurien d'assumir que n'hi haurà prou amb una norma contra la conquesta per protegir-los. En darrer terme, un poder sòlid, una diplomàcia astuta i aliats fiables són millors garanties, encara que imperfectes.

Ivo Daalder The age of impunity

Des de les pàgines de *Politico*, Ivo Daalder reflexiona sobre l'emissió per part del Tribunal Penal Internacional d'una ordre de detenció contra el president rus Vladímir Putin. A parer seu, es tracta d'una situació que podria acabar guiant la lluita contra la impunitat. Putin ha estat acusat de crims de guerra, especialment del segrest de nens ucraïnesos. Inicialment, tot apunta al fet que les possibilitats que Putin sigui detingut, posat a disposició judicial i se celebri un judici són escasses. En efecte, la realitat mostra que la rendició de comptes és molt limitada en l'àmbit internacional on l'aplicació uniforme de la llei fomenta la impunitat. En aquest sentit, el polític britànic David Miliband parla d'una era d'impunitat que afecta tots els països del món i no necessàriament ha de donar-se en casos de conflictes armats o violència. També es troba implícita a les àrees de governança, desenvolupament econòmic, drets humans i medi ambient. De fet, per analitzar l'abast de la impunitat en el conjunt de països que conformen el sistema internacional, Miliband ha col·laborat amb el *Chicago Council on Gobal Affairs* i l'*Eurasiagroup* en la redacció d'un Atles de la Impunitat. L'Atles contempla cinc dimensions: governança sense rendiment de comptes, conflicte i violència, abús dels drets humans, explotació econòmica i degradació mediambiental. El país que mostra un major grau d'impunitat és Afganistan, seguit de Síria, Iemen i Myanmar. En contraposició, Finlàndia se situa al final de l'escala d'impunitat, seguit de Dinamarca, Suècia i Noruega. Set dels deu països que se situen a les posicions més baixes del rànquing pertanyen a la Unió Europea. D'acord amb els resultats, les democràcies europees destaquen per la seva governança de qualitat, l'absència de conflicte i polítiques que pretenen aconseguir una major igualtat econòmica. Tot i això, encara han de millorar la seva acció ambiental. Un altre cas destacat és el dels Estats Units, el qual s'aproxima més a les nacions amb més impunitat que no pas als països escandinaus. Daalder recorda que tot i que la democràcia liberal és un element fonamental per garantir la rendició de comptes, la cohesió social entre diversos grups que conformen la societat –ja sigui per qüestions ètniques, racionals, religioses o de classe– també juga un paper clau a l'hora d'assegurar la prosperitat del país. Per tant, la rendició de comptes i la cohesió social són dos factors absolutament necessaris si el que es pretén és viure en un món més just i legítim.

Suna Erdem Is diplomacy dying?

Aquesta és una època d'hostilitat i caos. Les forces ucraïneses i russes es troben atrapades en una guerra sense final a la vista. En segon terme, hi ha més conflictes que mai, des d'Etiòpia fins a l'Azerbaidjan, les tensions s'incrementen als Balcans, les guerres comercials es multipliquen i fins i tot es produeixen divisions entre els països europeus normalment propers. No obstant això, just quan és més necessari, l'autora considera que el sistema global de diplomàcia unida ha estat malmès per les grans potències que haurien de protegir-lo i sostenir-lo. Allà on abans el món va buscar als diplomàtics per ajudar a solucionar els problemes, han estat substituïts per líders polítics que han deixat de banda els experts d'afers exteriors i devaluant les habilitats i les eines de la professió. Vistes les coses, Erdem es pregunta si l'ecosistema diplomàtic internacional està a l'altura de la tasca d'evitar que el segle XXI es converteixi en una perillosa successió de conflictes. Adverteix

que l'actual llenguatge més radical de la «diplomàcia de megàfon» danya la credibilitat de les institucions i dels líders davant de la ciutadania comuna i ja ha creat una polarització social perillosa. Una de les raons per les quals els polítics envaeixen cada cop més el territori dels diplomàtics és que la política exterior es llegeix cada cop més en clau domèstica amb qüestions com l'energia, el clima i la migració centrals en els debats polítics interns. Això vol dir que els polítics també l'utilitzen en la recerca d'objectius electorals nacionals. Tot i que la guerra d'Ucraïna ha comportat un gran canvi en el pensament sobre la política militar a molts països, encara no hi ha hagut un replantejament corresponent en la diplomàcia. Per consegüent, molts països s'estan allunyant de la posició occidental sobre Ucraïna, amb un rebuig creixent al colonialisme del passat, fins i tot si els nous pols de poder no representen cap millora: els que onegen banderes russes a països com Mali no ho fan tant per recolzar Putin com per protestar contra el domini passat dels països que durant molt de temps es van presentar com els «bons». Hi ha el perill que la idea d'un món basat en regles s'esvaeixi si no es defensa. I, a mesura que el món torna a una mena de geopolítica més desordenada a l'estil del segle XIX, creix la necessitat de tornar a la caixa d'eines diplomàtiques, manuals de formació i escoles d'idiomes, i que els líders facin cas del seu cos diplomàtic. L'objectiu ja no és dominar sinó crear associacions. Per sobreviure al segle XXI, l'art de l'empatia i la persuasió amb homòlegs adversaris és més important que mai.

The Economist The world according to Xi

Aquest article publicat a *The Economist* assevera que pel que fa a la guerra a Ucraïna, la Xina s'ha mogut bé i de manera implacable en una situació difícil. Els seus objectius són subtils: assegurar-se de la subordinació de Rússia, però sense que aquesta debilitat porti a la implosió del règim de Putin; presentar les seves credencials com a pacificadora a ulls del món emergent; i, amb la mirada posada a Taiwan, soscavar la percebuda legitimitat de les sancions i el suport militar occidentals com a eines de política exterior. Xi ha proposat cínicament un pla de pau per a Ucraïna que recompensaria l'agressió russa i que sap que Ucraïna no acceptarà. A la vegada, ha fet a una crida a respectar la sobirania de tots els països", oblidant esmentar que Rússia ocupa més d'una sisena part d'Ucraïna. El plantejament de la Xina no és improvisat, sinó sistemàtic i ideològic, i ara Xi vol remodelar l'ordre mundial posterior a 1945. Les noves consignes xineses pretenen adoptar i subvertir el llenguatge normatiu del segle XX perquè "multilateralisme" sigui sinònim d'un món que abandona els valors universals i passa a regir-se per l'equilibri de interessos de les grans potències. La Iniciativa de Seguretat Global intenta oposar-se als esforços per contenir l'amenaça militar xinesa; la "Iniciativa de Desenvolupament Global" promou el model de creixement econòmic de la Xina, que tracta amb estats autocràtics sense imposar condicions. I La "Civilització Global" sosté que la defensa occidental d'uns drets humans universals, ja sigui a Xinjiang i altres llocs, constitueix un nou tipus de colonialisme. *The Economist* destaca que és important valorar allò que pot aconseguir aquesta multipolaritat mercenària. Iran i Aràbia Saudita han estat enemics ferotges des de la revolució iraniana del 1979. La Xina és el mercat d'exportació més gran per a tots dos, per la qual cosa té influència i un incentiu per evitar una guerra al Golf, que és també la seva principal font de petroli. L'acord que ha ajudat a negociar pot atenuar la guerra subsidiària al Iemen. O

pensem en el canvi climàtic. El suport mercantilista xinès a la indústria de bateries serveix de catalitzador d'una onada d'inversions transfrontereres que contribuiran a reduir les emissions de carboni. La gran intuïció dels Estats Units el 1945 va ser que podia augmentar la seva seguretat vinculant-se a aliances duradores i normes comunes. Aquesta visió idealista s'ha vist entelada per dècades de contacte amb la realitat però l'article conclou que la cimera de Moscou revela una alternativa pitjor: una superpotència que busca influència sense generar estima, poder sense confiança i una visió global sense drets humans universals.

Joshua Eisenman China Is Tweaking Its Propaganda for African Audiences

L'ambició de la Xina per fer-se amb el domini del sud global està conformada per un seguit d'estratègies, entre les quals, algunes passen desapercebudes. Aquest és el cas del model de propaganda xinesa centrada en el continent africà. En termes generals, el que Beijing està intentant aconseguir és una major expansió de la seva influència en el conjunt de països que conformen el sud global. El fet que l'Àfrica sigui el segon continent més poblat del món explica per què és una peça clau de l'estratègia xinesa. Un dels mètodes que Beijing utilitza per millorar la seva imatge i vinculació als països africans és el control de la propaganda i els mitjans de comunicació. La idea és que la població tingui una percepció més positiva de la Xina a través de la qual fomentar les polítiques del Partit comunista i la cultura xinesa. Així mateix, comptar amb ciutadans africans a favor implicaria un major suport a l'hora de combatre forces externes i de continuar pressionant per satisfer les demandes territorials xineses en les diferents àrees en disputa. A banda de recursos econòmics, altres mètodes són les transaccions empresarials o acords de sindicació amb punts de venda africans. Anomenats *astroturfing*, el que pretenen és expandir i difondre la propaganda xinesa emmarcada sota la idea de legitimitat popular. Tanmateix, és comú fer servir inversions en equitat per adquirir un cert domini sobre les publicacions africanes independents. Per exemple, hi ha companyies xineses que han obtingut participacions majoritàries o llicències de distribució de senyals i provisió de continguts a un seguit de mitjans televisius africans. Eisenman destaca que la influència de la premsa xinesa és inferior a la francesa o britànica, però superior a l'americana.

Xavier Aldekoa África se cansa de Europa: las muestras de paternalismo europeo dan alas a Rusia y China

En aquest article, Xavier Aldekoa ens fa veure de primera mà la situació entre Europa i Àfrica, i l'acostament del continent africà a Rússia y la Xina. La divuitena gira africana es va tancar amb una topada entre el president de França i el president de la República Democràtica del Congo després que Emmanuel Macron critiqués la sobirania militar del govern congolès. El líder africà, Félix Tshisekedi, va explotar sobre el tracte cap a països africans; un tracte que no és d'iguals, com a socis, sinó més aviat un tracte paternal "com si sempre sabéssiu el que necessitem i nosaltres no". A això s'uneixen protestes en països africans contra la influència de França, mostrant així un sentiment antifrancès que s'estén

pel continent, deixant així a Burkina Faso, Mali, República Centreafricana i Guinea, com quatre excolònies franceses. Això ha provocat que aquests països s'acostin a Rússia per a demanar ajuda en matèria de seguretat. Rússia, aprofitant-se d'aquesta situació, recorre als recursos naturals africans, al mateix temps que guanya influència geopolítica i desprestigia al seu rival francès. Aldekoa ens comenta el diagnòstic de Donato Ndongo, el qual va predir el que anava a ocórrer i que subratlla que aquesta situació es deu a acords injustos, suports incorrectes i una injustícia en el tracte cap als africans, posant d'exemple la guerra d'Ucraïna, país que rep ajuda i té obertes les fronteres de països europeus, mentre "els africans continuen morint a les fronteres". D'acord amb Ken Opalo, en el seu informe *La lenta mort de la Françafrique*, explica com la Xina ha substituït a França com a principal soci comercial, i és que el comerç de la Xina en el continent africà ha passat a significar un 20,5% de les importacions i exportacions, mentre que el comercial francès s'ha reduït, igual que el d'Estat Units i el Regne Unit. Una altra topada es va produir entre el president de Nambia i l'ambaixador d'Alemanya, en el qual el president Hage Geingob es va dirigir a l'ambaixador alemany per a mostrar el seu descontentament amb el tracte rebut cap als africans, puntuant que els seus nous aliats xinesos no els tracten amb cap mena d'assetjament. Tornant a Ndongo, aquest assegura que la situació es pot arreglar, però denuncia declaracions com les de Josep Borrell, president de la Unió Europea d'Afers exteriors, qui va dibuixar a Europa com "un jardí" mentre que la resta del món és "una jungla". Aquesta llunyania inquieta a altres països, com és el cas de noruega. La ministra d'Ajuda al Desenvolupament, Anne Beathe Tvinnereim assegura estar preocupada, perquè veu com Rússia i la Xina s'acosten a Àfrica aprofitant la situació entre tots dos continents. Finalment, l'analista polític senegalès Saiba Bayo, assegura que el canvi de mentalitat es produeix des de dins de la societat africana i que el disseny de les noves nacions africanes canviarà sense tenir a Europa, Rússia o la Xina com els factors del canvi.

Moussa Bourekba ¿Qué significa la reconciliación entre Arabia Saudí e Irán para Oriente Medio?

L'acord entre l'Iran i l'Aràbia Saudita sota els auspicis de la Xina pretén posar fi a set anys de ruptura diplomàtica entre els dos països. La formalització d'aquest apropament preveu la reobertura de les respectives ambaixades, la reactivació d'acords econòmics i securitaris, i obliga les dues parts a no interferir en els assumptes interns. Això pot establir les bases d'un marc diplomàtic per gestionar les tensions que enfronten els dos països i les respectives esferes d'influència en focus de conflicte com l'Iraq, Síria o el Iemen. Tant Riad com Teheran tenen un interès recíproc a provocar una desescalada de la violència a la regió. Tot i que les dues potències són rivals des del 1979, any en què va irrompre la Revolució islàmica, l'escalada de tensions i violència observada al llarg de l'última dècada va portar molts analistes a parlar d'una nova Guerra Freda a la regió. El fet d'haver arribat a aquest acostament ja diu molt de l'estat de l'ordre regional a l'Orient Mitjà. D'una banda, la signatura de l'acord a la Xina, país que compra la major part del petroli saudita i iranià i que manté relacions diplomàtiques fluides amb tots dos països, no és una mera casualitat. Des de la ruptura de les relacions entre l'Iran i l'Aràbia Saudita el 2016, Xi Jinping va visitar tots dos països i va rebre el president iranià a Beijing per signar diversos acords comercials i estratègics, i incorporar-los al seu projecte de Nova Ruta de la Seda. També va

elevar Riad i Teheran al rang de socis estratègics. Tot això va convertir la Xina en la potència legítima per afavorir aquest acord. Tenint en compte que els ports al Golf, al mar Roig ia la banya d'Àfrica són de vital importància per a la seva Ruta Marítima de la Seda del Segle XXI, Xi Jinping és un dels primers actors interessats a rebaixar les tensions en aquesta regió. En canvi, Washington sembla brillar per la seva absència, confirmant la sensació de declivi nord-americà a l'Orient Mitjà. El seu gir cap a Àsia, la prioritat donada a la guerra a Ucraïna, així com la seva reticència a respondre a diversos atacs atribuïts a l'Iran contra objectius saudites i dels emirats, han portat els països del Golf a qüestionar la fiabilitat dels Estats Units a la hora de garantir-ne la seguretat i contenir les ambicions regionals i nuclears iranianes. Així, per diversificar les seves aliances, Aràbia Saudita, els Unió dels Emirats Àrabs, Turquia i altres països de la regió no dubten a consolidar els seus vincles amb la Xina i Rússia alhora que reprenen les relacions amb altres actors regionals, com Síria o Egipte. Tot i això, tots comparteixen el mateix diagnòstic: si bé la retirada gradual dels Estats Units ha facilitat que altres potències regionals i extra regionals, com Rússia, hagin aprofitat la conjuntura per omplir el buit de poder, cap ha estat capaç d'imposar-se com l'actor dominant. En aquestes circumstàncies, l'acord de reconciliació és un veritable èxit diplomàtic per a la Xina i confirma que ja no és merament un soci comercial dels països del Golf. Beijing s'està convertint en un aliat estratègic i un actor polític determinant per al futur de l'Orient Mitjà.

Jason Cowley The Iraq War exposed the liberal delusion of remaking the world

Robert D. Kaplan va escriure que la tragèdia és el que porta a l'autoconsciència i a la pèrdua d'il·lusió. Aquesta reflexió serveix per il·lustrar la catàstrofe que es va desencadenar després de la invasió nord-americana de l'Iraq el 2003. Per alguns analistes, la magnitud del conflicte va ser incomparable amb la crisi del canal de Suez l'any 1956. Jason Cowley critica la ineficàcia i la falta de planificació de la invasió que va portar Iraq a una situació pitjor que la generada arran de la guerra. Les forces armades que van ser enviades a territori iraquià no comptaven amb els recursos militars ni l'equipament necessari per resistir i molt menys tenien a la seva disposició armes de destrucció massiva. Tot i això, van aconseguir enderrocar la dictadura de Saddam, però no van ser capaços de restaurar l'ordre i l'estabilitat. Sense disposar d'un pla per la reconstrucció de la pau, el país es va submergir en una anarquia sagnant de tots contra tots. Així mateix, van sorgir grups terroristes islamistes que amenaçaven la vida dels civils mitjançant bombes suïcides, decapitacions, assassinats i un tot un seguit de massacres i violència que van incrementar la inseguretat a Iraq. Vint anys després de l'ocupació, alguns intel·lectuals reconeixen els errors comesos. En darrer terme, Cowley recorda els perills d'intervenir en els assumptes interns d'altres estats i de fer servir la guerra com a excusa per promoure un canvi de règim i una nova configuració de l'ordre mundial.

Paul Rogers Middle East: recent developments could rewrite the political map – but a lot will depend on Israel

L'evolució política de les últimes setmanes indica que dos canvis polítics recents a l'Orient Mitjà poden tenir un impacte substancial en l'estabilitat de la regió. Primer, l'acord negociat per la Xina mitjançant el qual l'Aràbia Saudita i l'Iran han acordat restablir les relacions diplomàtiques després de set anys. Segon, el pla dels estats del Golf que preveu restablir les relacions amb el règim d'Assad a Síria. Les implicacions d'aquests dos moviments per a la política de l'Orient Mitjà són substancials, sobretot a causa dels recents desenvolupaments socials i polítics a Israel i l'Iran. El fet és que alguns estats àrabs volen normalitzar les relacions amb Damasc, fins i tot si els EUA i els seus aliats occidentals s'hi oposen. Això implicaria un alleujament de les sancions i una major integració econòmica regional. També suposarà la tornada de Síria a la Lliga Àrab, de la qual va ser expulsada el 2012. Aquest acostament defensat pels Emirats Àrabs Units, juntament amb l'acord Aràbia Saudita-Iran té el potencial de reordenar l'equilibri de poders. a la regió. Tot indica que els beneficiaris en podrien ser la Xina i les autocràcies regionals implicades. Beijing se'n beneficiaria assumint un paper clau en la facilitació d'acords, incrementant així el seu estatus a l'Orient Mitjà i al nord d'Àfrica. També és probable que Rússia se'n beneficiï, encara que indirectament. Durant l'última dècada ha cuidat les seves connexions militars amb Síria, començant per la seva petita instal·lació naval a Tartus, que té permet a Rússia disposar d'una sortida a un port d'aigües càlides. Si tant la Xina com Rússia es beneficien d'aquests canvis, també cal plantejar-se quines en serien les conseqüències per a Israel, un altre estat clau de la regió. La resposta a llarg termini del govern de Netanyahu a les noves circumstàncies dependrà en gran mesura de com evolució el tema de l'acord nuclear iranià. Tot i que les propostes de Netanyahu per limitar el poder del poder judicial poden ser populars entre els seus col·legues parlamentaris d'extrema dreta, han despertat una ferotge oposició, amb centenars de milers de manifestants sortint al carrer. També és particularment significatiu que les protestes s'estiguin estenent a les forces armades. Tradicionalment, les sospites envers Teheran es mantenen a tot l'espectre polític a Israel. Això està arrelat en la idea d'Israel com un bastió de la democràcia liberal d'estil occidental en un mar d'autocràcia islàmica. Però ara l'evolució cada cop més extrema de la dimensió religiosa de la política israeliana comporta un increment de la preocupació respecte de les intencions nuclears reals de l'Iran. Israel pot haver aconseguit enfortir els llaços econòmics amb alguns estats del Golf rics en petroli i gas, però no està convençut que el desglaç polític entre l'Iran i l'Aràbia Saudita tindrà cap efecte sobre les intencions nuclears de l'Iran.

Bernard Avishai Has Benjamin Netanyahu's Assault on Israeli Democracy Been Stopped?

Juntament amb una nova onada de protestes multitudinàries per protestar contra la reforma del poder judicial plantejada pel govern de Benjamin Netanyahu, destaca el cessament del ministre de defensa Yoav Gallant, amb el pretext d'amenaça contra la seguretat de l'Estat, quan demanava una renegociació de la reforma i una moratòria del

procés legislatiu. Confrontat a aquesta situació, Netanyahu es trobava entre l'espasa i la paret. D'una banda, estava disposat a recular, però de l'altra, el ministre de justícia amenaçava amb la dimissió en cas que detingués la reforma. Així doncs, Netanyahu ha decidit suspendre la votació de nous aspectes de la reforma a la vegada que s'ha compromès a iniciar un diàleg amb els membres de l'oposició, reservant la possibilitat de tornar a introduir el paquet de mesures en futures sessions del Parlament. No obstant això, està clar que algunes de les propostes defensades pels líders de l'oposició –com ara més igualtat i llibertat individual– difícilment podrien ser acceptades pel govern. Mentrestant, les protestes han mantingut el seu curs i han incrementat la seva intensitat després que la coalició de Netanyahu també aprovés una esmena a la Llei Bàsica a través de la qual s'impedeix la revisió judicial dels nomenaments ministerials i que permet a líders prèviament condemnats per frau fiscal ser ministres, la qual cosa invalida el poder del Tribunal Superior de Justícia. En altres paraules, és una eina per influir sobre el procés de nomenament dels jutges. L'argument que defensa el govern per aplicar aquest paquet de reformes judicials és que el Tribunal Superior confronta el poder i la legitimitat de la majoria de la Knesset. Però, per als ciutadans, el Tribunal Superior és l'única garantia democràtica amb la qual compta el país contra un govern de caire teocràtic que limita els drets humans i exerceix un control excessiu sobre les llibertats i els drets bàsics dels individus. El problema no només és la limitació dels drets civils, sinó també les conseqüències econòmiques que es derivarien de l'afebliment del poder judicial. Concretament, es podria produir una reducció del PIB i la fugida d'empreses de territori israelià.

Ivo Dawnay The Great Caucasian Game

La guerra a Ucraïna ha provocat que un gran nombre de russos hagi arribat a Geòrgia, revifant el sentiment anti-rus generat per les incursions territorials orquestrades pel Kremlin anys enrere. Tant Abkhàzia com Ossètia del Sud, el 20% del país, són ara, de fet, satrapies russes. En aquest context, l'autor afirma que sembla que el Gran Joc, aquella lluita del segle XIX per aconseguir el control sobre Àsia, no hagi acabat sinó que hagi migrat cap a l'Oest fins al Caucas, en un estret corredor entre el mar Negre i el mar Caspi. El tradicional camp de batalla de l'Afganistan ja no està en joc i ara xinesos, indis i russos estan molt més disposats que Occident a tractar amb els talibans i, per tant, tots aquests països han ampliat la seva influència sobre l'Hindu Kush a mesura que Occident se n'ha retirat. A l'Orient Mitjà, Moscou i Beijing semblen estar repartint-se el botí diplomàtic. Rússia va aprofitar la guerra a Síria per incrementar la seva presència a ña zona i la Xina acaba de negociar un nou acord diplomàtic entre l'Aràbia Saudita i l'Iran. L'escenari principal, però, són els estats de l'Àsia Central que tot i coquetejar amb Beijing també garantir el suport de Putin. No és estrany, doncs, que el Caucas del Sud que Rússia considera com el seu pati interior, s'estigui convertint en un motiu de preocupació per al Kremlin. En aquest joc, també els protagonistes està canviant. Gran Bretanya, durant segles un actor principal, ha desaparegut completament i fins i tot els EUA ara no són gaire més un actor secundari. El nou poder emergent és Turquia, juntament amb els seus cosins d'Azerbaidjan. També Armènia ha d'enfrontar-se a una situació complicada. Amb una població de només 2,8 milions, els seus problemes són tant climàtics –escassetat d'aigua i

d'energia–, però sobretot geogràfics, ja que es troba envoltada per Turquia a l'Oest i els àzeris a l'Est, l'Iran al Sud i Rússia i Geòrgia al Nord, tot i que avui és Rússia qui garanteix la seguretat d'Erevan. L'autor planteja doncs com pot evolucionar la situació de la regió. Fins ara, 70 anys de govern autoritari de l'URSS havien assegurat almenys una pau relativa. Ara, la guerra a Ucraïna ha demostrat que les aventures territorials són menys improbables del que es pensava i Geòrgia i Armènia, es troben enmig d'un estira i arronsa no només entre Rússia i Occident, sinó també amb el món turc que les rodeja a l'Est i a l'Oest.

Jeremy Cliffe Europe lost Turkey once. It cannot afford to make the same mistake again

Turquia ha canviat tan durant les seves dues dècades al poder de Recep Tayyip Erdoğan que és fàcil oblidar l'optimisme que envoltava els seus primers anys al poder. En el seu primer mandat com a primer ministre, del 2003 al 2007, Erdoğan va presidir una sèrie de reformes que van portar el país a convertir-se en el primer candidat amb majoria musulmana a entrar a la UE. Es va abolir la pena de mort; es van introduir noves garanties per a la llibertat d'expressió; es va frenar la influència dels militars sobre els sistemes judicial i educatiu; i es van aixecar les restriccions a l'ensenyament en kurd. El 2005 van començar les negociacions d'adhesió amb l'horitzó de 2023, l'any del centenari de la República Turca. Però ara la premsa i els tribunals són objecte d'atacs constants. Periodistes i polítics de l'oposició han estat empresonats. El Partit de la Justícia i el Desenvolupament d'Erdogan ha atacat les fundacions seculars de la república i ha concentrat amplis poders en el president. A nivell internacional, Turquia s'ha allunyat d'Occident i s'ha girat cap a Rússia, la Xina i l'Iran. Continua sent una democràcia però cada vegada més feble i buida de contingut. L'autor avança diverses causes a la decepció de les esperances que havia suscitat Erdoğan. Primer, afirma que les expectatives eren massa optimistes. Erdoğan ha tingut una forta tendència cap a l'autoritarisme. Després, l'oposició, sovint desconcertada i amb tendència a autosabotejar-se, no ha aconseguir derrotar-lo en les successives eleccions ni impedir l'increment del seu poder després del cop d'estat fallit de 2016. Però afegeix que una part substancial de la culpa també és de la UE. El fet que les converses d'adhesió s'estanquessin just quan la UE va incorporar dues onades d'estats d'Europa central i oriental només va augmentar la sensació que la Turquia musulmana quedava exclosa d'un club estrictament cristià. Tot i que les eleccions del 14 de maig podrien segellar l'alienació de Turquia d'Occident si porten a la reelecció d'Erdogan, també podrien ser un punt d'inflexió històric si és derrotat. La crisi monetària en curs i l'altíssim nombre de morts causat pels terratrèmols de febrer han posat al descobert la mala gestió i la corrupció de l'erdoganisme sense control. Quatre enquestes recents revelen que el candidat de l'oposició unificada disposa d'un avantatge de deu punts, i per sobre del llindar del 50% (la qual cosa evitaria la necessitat d'una segona volta el 28 de maig). Si l'oposició guanyés, això suposaria una oportunitat per a restablir les relacions Europa-Turquia. Si hi ha una nova administració a Ankara, la UE hauria d'aprofitar l'oportunitat. A llarg termini, hauria de reobrir la perspectiva de l'adhesió turca. En augmentar les esperances de Turquia i després destruir-les, la UE va contribuir a la seva deriva autoritària Si l'oposició turca guanya al maig, la UE tindrà una oportunitat d'or per reparar el dany

causat.

The Economist India, the world's biggest democracy, is becoming less free

The Economist alerta de que la democràcia més gran del món està passat per un moment molt delicat. Fa pocs dies, Rahul Gandhi, líder del Partit del Congrés i, amb diferència, la figura de l'oposició més coneguda del país, va ser inhabilitat del Parlament després que un tribunal el condemnés a dos anys de presó. Fins i tot si Gandhi evita la presó per mitjà del recurs que ha interposat, haurà de lluitar per netejar el seu nom i poder liderar el seu partit a les eleccions generals de l'any vinent. Segons els experts legals, la condemna a Gandhi ha estat inusualment dura i també suscita sospites el fet que la pena sigui precisament el temps mínim de presó que comporta l'expulsió automàtica del Parlament. De manera general, els líders de l'oposició es troben confrontats cada vegada més amb dificultats legals. Així, dos líders del Partit Aam Aadmi, l'altre principal partit de l'oposició, estan sent investigats per suposats delictes econòmics. Els problemes judicials de Gandhi semblen representar una greu escalada en la persecució del BJP cap als seus oponents i l'episodi del cas Gandhi pot ser considerat per altres líders de l'oposició com un avís per no ser massa directes en les crítiques cap a Modi i el BJP. Això pot semblar gratuït atesa la modèstia de l'amenaça que Gandhi representa a Modi i que el Partit del Congrés ha estat derrotat pel BJP en dues eleccions generals successives i ha mostrat pocs signes de ressorgiment de cara a les eleccions de l'any vinent. Tot i així, el Carnegie Endowment for International Peace considera que les crítiques de Gandhi ha estat massa per als principals membres del BJP que basen part del seu èxit en considerar que cap amenaça és irrellevant, per petite que sigui. *The Economist* conclou que és possible que el cas Gandhi sigui contraproduent per a Modi. La seva inhabilitació ha estat condemnada per altres líders de l'oposició nacional, en una rara mostra de solidaritat. En definitiva, l'única víctima indiscutible és la democràcia de l'Índia, cada cop més amençada per Modi.

Democracia Abierta Argentina, al borde del mayor colapso de su historia reciente

La inflació interanual de 102,5% a Argentina, que al febrer va superar per primera vegada en 32 anys els tres dígits, ha fet sonar les alarmes a tota la regió. Encara que l'Argentina pateix d'inflació crònica des de fa uns quants anys, creix la preocupació sobre com evolucionarà el que resta de l'any en què el país que celebrarà eleccions presidencials a l'octubre. Aquesta situació no és nova. Argentina va ser víctima d'un episodi d'hiperinflació al començament dels noranta, i entre 1989 i 1990 va haver-hi un bec d'hiperinflació de 3079% i 2314% respectivament. Aquell va ser un episodi traumàtic i encara que la situació està molt lluny d'assolir aquestes xifres astronòmiques, el país viu la seva realitat més crítica en dècades. Tot i que Argentina conserva, encara, la tercera posició entre les grans economies de la regió, ja només representava el 2022, segons dades de l'FMI, una tercera part de l'economia mexicana, amb un PIB nominal de 483.765 milions de dòlars davant els 1.371 .635 milions de Mèxic i els 1.810.612 milions del Brasil, i ja darrere d'un petit país

com Israel (501.409 milions de dòlars). Segons l'Observatori de Deute Social de la Universitat Catòlica (UCA), la pobresa monetària a Argentina arriba al 43,1% de la població i la indigència al 8,1%. Si això sembla greu, segons UNICEF, dos de cada tres nens argentins són pobres o estan privats de drets bàsics com la protecció social, l'accés a l'educació, a un habitatge oa l'aigua. Així, segons l'Institut Nacional d'Estadística (INDEC), el primer semestre del 2022 el 51,5% dels nens a l'Argentina vivien en situació de pobresa, ia les llars els ingressos de les quals no arriben per cobrir la cistella bàsica d'aliments i serveis . Addicionalment, el 66% de la població infantil, que equival a 8,8 milions de nens i nenes, està privada dels seus drets bàsics. El creixement de la pobresa a Argentina és inversament proporcional a la caiguda continuada de les exportacions ia l'augment del deute públic, que no s'ha aturat els darrers anys. Un altre factor que té en un punt de fallida el país és la sequera, que ja fa tres anys consecutius que afecta el camp argentí, un dels principals productors d'aliments del món. Segons l'informe de la Borsa de Comerç de Rosario, la sequera és la causant de pèrdues per uns 19.000 milions de dòlars, cosa que vol dir que la sequera ha cobrat tres punts del Producte Intern Brut (PIB) argentí estimat per al 2023. ha detonat una caiguda de les exportacions de grans (blat i blat de moro), cosa que no només afecta el camp, sinó que erosiona els ingressos fiscals de l'Estat per cobraments d'impostos. El context general d'inflació, pobresa real en augment i sequera mostra la realitat de l'Argentina, un país amb reserves del Banc Central en caiguda, amb unes finances complexes i que, es preveu, tindrà un 2023 amb un creixement econòmic molt baix, que fins i tot podria caure en recessió.

Gideon Rachman China, Japan and the Ukraine war

El fet que el president de la Xina i el primer ministre del Japó hagin fet visites simultànies a Rússia i Ucraïna subratlla la importància mundial de la guerra, ja que el Japó i la Xina són rivals a l'Extrem Orient i ambdós països entenen que la seva competició es veurà profundament afectada pel resultat del conflicte a Europa. Rachan afirma que aquesta lluita soterrada entre la Xina i el Japó sobre Ucraïna forma part d'una tendència més àmplia on les rivalitats estratègiques a les regions euroatlàntiques i indopacífiques se superposen cada cop més. En aquest context, l'administració de Biden està encoratjant un reforçament dels vincles entre els aliats asiàtics i europeus dels Estats Units. Així per exemple, l'any passat, Japó, Corea del Sud, Austràlia i Nova Zelanda van assistir per primera vegada a una cimera de l'OTAN. En aquella reunió, l'OTAN va obrir nous camins identificant explícitament la Xina com una amenaça per als interessos, la seguretat i els valors de l'Aliança. Per la seva banda, el govern japonès veu l'atac contra Ucraïna com una prova que els poders autoritaris estan tractant d'incrementar la seva influència i tem que una victòria russa a Ucraïna pugui envalentir la Xina a la regió. No és casual doncs si a principis d'aquest any, el Japó va anunciar un augment del 26,3% en la despesa en defensa. L'aparició de dos blocs globals rivals ha despertat inevitablement els recels d'una nova guerra freda. Hi ha ressons clars d'aquest conflicte amb una aliança Rússia-Xina que torna a enfrontar-se a una coalició de democràcies liderada pels Estats Units, mentre que un gran grup de nacions no alineades, ara anomenades «sud global», es mou al marge. Tanmateix, Rachman suggereix un paral·lelisme històric encara més inquietant relacionat amb l'augment de les tensions internacionals als anys trenta i quaranta. Afirma que aleshores,

com ara, dues potències autoritàries —una a Europa i una a Àsia— estaven profundament insatisfetes amb un ordre mundial que consideraven dominat injustament per les potències angloamericanes. Les versions contemporànies d'aquesta insatisfacció són habituals a la televisió estatal russa o al *Global Times* de la Xina. Finalment, Rachman adverteix que si bé Putin no ha assolit els seus objectius inicials, no es pot descartar completament el perill d'una escalada cap a un conflicte global. L'esclat de la guerra a Europa, combinat amb l'augment de les tensions a Extrem Orient, i les creixents connexions entre aquests dos escenaris, té certs ressons dels anys trenta. En definitiva, totes les parts implicades tenen la responsabilitat d'assegurar-se que, aquesta vegada, les rivalitats lligades a Europa i Àsia no culminin en una tragèdia global.

Fred Kaplan What Putin's Latest Nuke Announcement Really Means

En aquest article Kaplan relativitza la importància de l'anunci fet per Putin de traslladar armament nuclear tàctic a Bielorússia. En efecte, Rússia disposa d'unes 2.000 armes nuclears tàctiques, és a dir, armes d'abast força curt i rendiment explosiu força baix, dissenyades per ser utilitzades contra objectius militars. Algunes són míssils, altres bombes que es poden llançar des dels avions. La majoria es troben a l'oest de Rússia o s'hi podrien traslladar. Posar una dotzena més o menys a Bielorússia no dóna cap avantatge a Putin, ni altera la situació estratègica. No apropa més les armes nuclears russes a Ucraïna del ja estan. Tampoc una arma nuclear llançada des de Bielorússia eximiria Rússia de les represàlies nuclears d'Occident. L'arma seria propietat i llançada per Rússia. Putin ha deixat clar que no transfereix el control d'aquestes armes nuclears a les autoritats de Minsk: Moscou continuaria amb el control, de la mateixa manera que Washington té el control de les armes nuclears dels EUA a les bases de l'OTAN. Com a resultat, Rússia seria l'objectiu de les represàlies. Kaplan considera que Putin simplement ho ha anunciat per mantenir la seva amenaça nuclear sense arriscar però cap moviment perillós. Al mateix temps, aquesta iniciativa pot acabar sent contraproduent ja que pocs dies, abans, ell i el líder xinès Xi Jinping van signar una declaració conjunta que assenyala, entre altres coses, que «tots els estats amb armes nuclears haurien d'abstenir-se de desplegar-les a l'estranger». Finalment, la declaració conjunta —i la cimera en totes les dimensions— va reflectir, sobretot, el paper clarament subordinat de Moscou en aquesta associació, i Xi no té paciència per a la insubordinació dels poders menors i dependents.

Catalunya, España, Europa

Andrew A. Michta Europe's China policy will shape transatlantic relations

L'autor reflexiona sobre el poder actual de la Xina i com podria canviar les relacions transatlàntiques d'Europa. En el transcurs de la darrera reunió de la Conferència de Seguretat de Munich, el Director de l'Oficina de la Comissió Central d'Assumptes Exteriors de la Xina, Wang Yi va fer un discurs molt dur contra els Estats Units on també reivindicava

la importància de la Xina per a Europa. En efecte, Beijing està incrementant la seva influència sobre les empreses europees, ja que tenen una gran dependència dels subcomponents xinesos. D'altra banda, la Xina està invertint en infraestructures europees i en companyies més innovadores. D'aquesta manera, si Xina creix com a soci de negocis d'Europa, podria acabant exercint un major control sobre les decisions polítiques i portar Europa a col·lidir contra els objectius dels Estats Units. Paral·lelament, per a molts empresaris, el mercat xinés es indispensable per a Europa degut a la seva localització geogràfica i per la seva proximitat amb altres mercats d'Àsia i rutes marítimes.

Alexandra Brzozowski & Aurélie Pugnet EU member states mull future purpose of bloc's arms fund

Degut a la guerra a Ucraïna, la Unió Europea ha acordat l'increment del seu pressupost i de la pujada de 2 bilions d'euros que es fa produir al desembre, un milió va ser destinat a la compra d'un milió de projectils de munició i d'equipaments, amb la intenció d'adquirir-ne més en el futur. Els estats membres també es van comprometre a destinar-hi 3.500 milions d'euros fins al 2027. El problema és que els estocs d'armament pesant està disminuint pel suport militar i financer de les operacions a Ucraïna. Des de l'inici de la guerra, la quantitat de diners necessària s'ha anat establint i desbloquejant a mesura que avançaven les hostilitats. No obstant això, es calcula que la quantitat actual podria no ser suficient ni sostenible per mantenir els estocs i fer front als reptes dels pròxims anys. En aquest context, s'han debatut diverses alternatives, d'entre les quals destaca la proposta d'Eslovàquia de definir la utilització d'aquests 3.500 milions, argumentant s'hauria aconseguir un abast global i millorar les previsions dels estocs. Incloure el terme «abast global» és, en realitat, una gran estratègia per guanyar el suport dels països que demanen que els fons també siguin implementats altres regions, com podria ser el cas de l'Àfrica. Tot i que la proposta va ser rebutjada per la falta d'unanimitat i consens, ha estat exitosa en el sentit que ha quedat clar que cal donar prioritat a aquest tema en futures reunions, com la de ministres d'Afers Exteriors de la UE que se celebrarà el 24 d'abril. També s'ha generat el debat de fins a quin punt és més beneficiós continuar armant a Ucraïna amb el cost associat de reduir el suport de la UE en regions aliades com l'Àfrica, el Cauca i els Balcans, ja que tot indica que la UE està adquirint més compromisos dels que pot assumir. Finalment, la UE ha anunciat que properament s'iniciaran els primers passos per subministrar armes letals als socis de països com Nigèria i Somàlia. Caldrà veure doncs fins a quin punt, la UE pot mantenir tants fronts oberts a l'hora sense posar en risc la seva estabilitat.

Eva Pejsova The EU's Maritime Ambitions in the Indo-Pacific

La UE ha presentat la seva nova Estratègia de Seguretat Marítima per a una major protecció de l'espai marítim enfront noves amenaces. Cal recordar que la UE no compta amb una força naval pròpia permanent, sinó que depèn de la marina i dels coneixements tècnics dels seus estats membres. Aquesta actualització del pla s'ha d'entendre en un context d'inseguretat derivat de la guerra entre Rússia i Ucraïna i, especialment, de

l'alineació política i militar entre Pequín i Moscou. La incertesa sobre les relacions futures entre Àsia i Europa Oriental ha potenciat el reforçament de la vinculació marítima de la UE amb els seus socis a la regió Indo-Pacífic. Per exemple, la UE NAVFOR Atalanta i la Força Marítima d'Autodefensa del Japó (JMSDF) ja han cooperat en un seguit d'exercicis navals al mar d'Aràbia i esperen poder assegurar properament la seva interoperabilitat. Així mateix, també s'ha produït un increment en la presència de la força naval europea a la regió, demostrant el compromís de la UE amb la diplomàcia naval. Per a països com el Japó o Corea del Sud, comptar amb el suport marítim dels països europeus demostra el seu interès per garantir la seguretat a la regió i la voluntat de complir amb les seves promeses. D'una banda, el treball conjunt d'aquests actors és beneficiós pel que fa a l'interès de cada estat. No només reforça la participació en un bloc comercial poderós com és la UE, sinó que també li atorga legitimitat i prestigi. D'altra banda, la presència europea al territori indo-pacífic també és una manera de calibrar les percepcions de les parts presents a la regió. Generalment, els països del sud-est asiàtic reben positivament la implicació europea com una eina estabilitzadora i útil en cas de tensions o esclat d'un conflicte. Pel que fa a la nova Estratègia de Seguretat Marítima, aquesta preveu la realització d'un exercici naval conjunt anual a partir de 2024 amb l'objectiu d'expandir el nombre d'àrees marítimes i millorar la cooperació amb els socis en l'intercanvi d'informació i protecció conjunta. En aquesta línia, un altre dels objectius és l'enfortiment de la interacció amb organitzacions regionals com seria l'ASEAN o l'Associació de la Conca de l'Oceà Índic (IORA). L'amenaça d'atacs híbrids i cibernètics ha contribuït al fet que l'estratègia sigui apostar per aconseguir una millora de la resiliència de les infraestructures marítimes crítiques. En definitiva, la nova estratègia sembla indicar un canvi de direcció en els interessos de Brussel·les amb la priorització de la seguretat marítima i la regió de l'Indo-Pacífic.

Teresa de Sousa Europa trágica e magnífica

L'autora considera que a curt termini hi ha tres factors importants per mantenir la unitat europea, el primer dels quals és evitar que la derrota d'Ucraïna. El segon factor és intentar controlar els efectes de l'augment del cost de la vida a la majoria de països europeus, fonamental per preservar el consens que hi havia fins ara entre el centre dreta i el centre esquerra en suport a Ucraïna. Finalment, el perill més gran pot venir de Washington, de la mateixa manera que Washington va ser fonamental per mantenir la cohesió europea. En efecte, qualsevol canvi polític als Estats Units podria ser catastròfic perquè tot i que no inevitable sí que pot ser possible. Els reptes a mitjà i llarg termini als quals ha de respondre la Unió Europea per garantir la creació d'un nou ordre de seguretat europeu són les qüestions de seguretat i defensa i, més precisament, com crear mecanismes dissuasius davant d'una nova agressió russa; l'ampliació de la Unió Europea; la solidaritat energètica, amb el tema de la seguretat energètica complicant la "transició verda". És en la resposta a aquests reptes on rau la fragilitat de la unitat europea. Per exemple, com conciliar la necessitat d'ampliació, inclosos els països que abans constituïen una "zona grisa" entre la Unió i Rússia, amb les dificultats institucionals que suposa per a la Unió Europea. O com garantir que una Unió ampliada preservi el principi fonamental de l'estat de dret. O, tanmateix, com integrar a la UE, països com Ucraïna, que no tenen la garantia de defensa de l'OTAN. En aquest context, la majoria d'europeus considera que la Unió Europea i els

Estats Units han sortit reforçats d'aquesta crisi tot i que també veu la competició entre els EUA i la Xina com la tendència dominant i definidora d'un futur ordre internacional. En darrer terme, doncs, cal plantejar-se quin lloc ocupa la Unió Europea en aquest nou ordre que tendeix a ser bipolar. Potser un nou ordre multipolar sigui més favorable i més realista per a Europa, amb un pol que encara pot garantir la seva preponderància: un pol occidental? Però també aquí, malgrat la guerra, Europa està dividida i impera la incertesa.

Chris Deerin Can Humza Yousaf put the broken SNP back together?

En el seu primer discurs, el nou líder de l'SNP, Humza Yousaf, va insistir que la seva prioritat immediata seria fer front a la crisi del cost de la vida i reformar el sistema de seguretat social a Escòcia. Després, va dir que demanaria immediatament a Rishi Sunak un referèndum d'independència. L'autor considera que si Yousaf és el primer Primer ministre d'Escòcia procedent d'una ètnica minoritària i musulmà, aquests poden ser els únics canvis que representa. Els primers indicis suggereixen que seguirà la línia marcada per Sturgeon. Això no obstant, en els darrers dies del mandat de Sturgeon, a mesura que els seus propis errors es feien més evidents, el suport a la independència i a l'SNP va caure a les enquestes, un primer indici que la llarga era del domini nacionalista pot estar arribant al seu final. Malgrat això, Yousaf diu que també vol presentar recurs al Tribunal Suprem contra la decisió del govern del Regne Unit d'impedir que el projecte de llei de reforma del reconeixement de gènere de Sturgeon es converteixi en llei a Escòcia. Tenint en compte que el polèmic projecte de llei no agrada massa al conjunt de la ciutadania -fins i tot un terç dels votants de l'SNP són favorables a la decisió de Westminster-, aquest seria un moviment. D'altra banda, Yousaf ha de trobar urgentment la manera de reunificar un partit que s'ha dividit durant la campanya per designar el successor de la Primera ministra dimissionària. Hi ha una especial preocupació pel paper que jugaran en el futur els Verds escocesos amb els quals els nacionalistes escocesos governen des de 2021, i que van tenir una influència important en les polítiques que van provocar la caiguda de Sturgeon. Tot esperant veure si el nou Primer ministre d'Escòcia complirà o no aquestes expectatives, sembla que enmig de la incertesa i dels dubtes, la independència sembla més llunyana ara que al 2014.

Wolfgang Ischinger Urgent: A 'Zeitenwende' for the Western Balkans

Wolfgang Ischinger, president de la Fundació de la Conferència de Seguretat de Munic, considera urgent que es produeixi un *Zeitenwende* al sud-est d'Europa. Els països dels Balcans occidentals han hagut d'enfrontar-se als seus problemes i disputes no resoltes durant massa temps. Ha arribat l'hora de prendre decisions valentes per superar els obstacles del passat, que obri el camí cap a la cooperació regional i la futura pertinença a la Unió Europea. No obstant això, tot el potencial de creixement i prosperitat dels Balcans occidentals només es pot fer realitat si la relació entre Sèrbia i Kosovo finalment reposa sobre una base estable i cooperativa. Kosovo, sota el lideratge del primer ministre Albin

Kurti, és un país independent i democràtic des de fa 15 anys, que lluita pel seu lloc a Europa. Sèrbia, per la seva banda, s'ha convertit en un important centre d'inversió per a empreses internacionals, i el president Vučić és un decidit defensor de la integració econòmica de la regió. Mentre els dos països romanguin arrelats en el mode d'enfrontament, no podran realitzar tot el seu potencial ni els seus rols en la cooperació i integració regionals. Els darrers esdeveniments al nord de Kosovo han tornat a demostrar els riscos d'escalada —fins i tot d'un conflicte important—, per això cal una acció urgent pel que fa a la qüestió de l'estatus no resolt de Kosovo i la qüestió dels drets de les minories de la seva comunitat sèrbia. Ischinger afirma que la solució és senzilla: Sèrbia ha d'acceptar el fet que Kosovo ha arribat per quedar-se, fins i tot en l'escenari internacional. I Kosovo ha d'acceptar la necessitat d'abordar les preocupacions de la seva minoria sèrbia, inclosa la formació prevista d'una associació de municipis de majoria sèrbia. En darrer terme, ara és el moment de fer avançar Sèrbia i Kosovo junts, en interès del seu poble, en interès dels Balcans occidentals i en interès de la pau i la seguretat al continent europeu.

Ruth Ferrero-Turrión Pristina y Belgrado acuerdan empezar a entenderse

Fa poc més d'un mes Kosovo celebrava els 15 anys de la seva declaració d'independència. Aleshores havien transcorregut nou anys des del final d'una guerra en què van perdre la vida més de 13.000 persones i que va finalitzar després dels bombardejos de l'OTAN sobre Sèrbia. Des d'aquell mes de febrer del 2008 i fins ara el principal objectiu de les autoritats de Pristina ha estat aconseguir el seu reconeixement com a Estat, un reconeixement que li permetria, en primer lloc, assolir un seient a les Nacions Unides, però també començar el camí d'integració cap a la Unió Europea i l'OTAN. No està sent un camí fàcil ja que, si bé de moment, 117 Estats ho han reconegut, altres com Rússia, Xina, Ucraïna i cinc membres de la UE (Xipre, Romania, Grècia, Eslovàquia i Espanya) s'han resistit a reconèixer la seva independència. Des del 2011 Brussel·les ha intentat desencallar aquesta situació. D'aquesta manera es va llançar el Diàleg Belgrad-Pristina amb la idea d'intentar abordar des d'un procés negociador de llarg abast una situació que és, sens dubte, extremadament incòmoda per a la UE. L'avenç va ser lent i complicat. Una de les principals fites va ser l'anomenat Acord de Brussel·les signat el 2013 pel qual es preveia l'establiment d'una Associació de Municipis de majoria sèrbia a Kosovo i que es completaria el 2015 amb l'acord per determinar quines competències tindria una vegada constituït. Tot i això, pràcticament tot el que s'ha acordat va ser declarat inconstitucional pels tribunals kosovars que van al·legar que amb això es permetia a Sèrbia una ingerència innecessària a Kosovo. Per la seva banda, el Govern de Belgrad sempre ha intentat jugar a la carta de l'ambigüitat estudiada, d'una banda, negociant i exigint protecció per a les seves minories, de l'altra, sostenint davant de la seva opinió pública que no reconeixeria mai lla independència de Kosovo, fins i tot amb reforma constitucional mitjançant. I és en aquest context en què cal analitzar el que va passar entre Pristina i Belgrad durant l'últim mes. Primer, amb l'acceptació per les dues parts de l'acord proposat per Alemanya i França, segon amb l'acord verbal pel qual s'estableix un full de ruta de la normalització de les relacions entre les dues parts. D'aquesta manera es reconeixen símbols i documents, l'autogestió de la comunitat sèrbia de Kosovo i l'estatus especial de l'església de Sèrbia, però també les parts es comprometen

a no obstaculitzar els processos de membres a organitzacions internacionals ni a l'adhesió europea, així com la resolució pacífica dels conflictes. En definitiva, es tractaria de preparar el camí per assolir un acord legalment vinculant entre les parts o el que és el mateix, el reconeixement de Kosovo, alhora que també es llança un globus sonda de cara a les respectives opinions públiques. Cal veure si s'aconsegueix assolir el triple objectiu pretès per Brussel·les, a més del de no tenir distraccions addicionals a la guerra a Ucraïna. En primer lloc, com a eina de construcció de pau entre les parts. En segon lloc, per donar estabilitat a la regió. I, en tercer lloc, per millorar la percepció de presència de la UE a la zona. Però per això, el primer és aconseguir la implementació efectiva dels compromisos adquirits. I per això caldrà molt més que bones intencions. També serà imprescindible que la UE compleixi les seves promeses i permeti avançar en el procés d'ampliació, cosa que li permetria guanyar més credibilitat a la regió i entre els seus ciutadans.

Kravai Rustaveli The Georgian Spring

Després de manifestacions i protestes massives arreu de Geòrgia, el Parlament va retirar la proposta de llei coneguda com a «agent estranger» que s'havia apressat a tramitar per mitjà tres reunions de comissió i una ronda de sessions plenàries en menys d'una setmana. Segons aquesta nova llei, les organitzacions no comercials que rebin més del 20% dels seus fons de l'estranger quedarien inscrites en un registre d'agents estrangers. Una nova unitat governamental supervisaria i investigaria les seves activitats i tindria accés a les dades personals dels empleats. Les protestes van ser tan intenses que ara s'ha retirat la proposta de llei, però l'autor considera que l'amenaça d'una intromissió governamental no ha desaparegut. Afirma que el futur de Geòrgia està en el camí cap a la integració a la UE, i això implicaria avançar cap a una cultura política més oberta i d'orientació occidental. Però aquest procés s'enfronta a una resistència decidida, tant a casa com a l'estranger. Després d'haver retirat la seva proposta de llei el partit al poder, «Somni georgià» -dirigit informalment per l'oligarca Bidzina Ivanishvili- ha dit que vol explicar millor la necessitat d'adoptar aquesta legislació, la qual cosa suggereix que s'està preparant per tornar-ho a provar. Quan Rússia va adoptar una llei similar contra entitats estrangeres el 2012 i la va utilitzar contra organitzacions de la societat civil, el Kremlin va trigar cinc anys a ampliar la legislació per incloure els mitjans de comunicació. A la versió georgiana, tots els sectors estan coberts pel projecte de llei alhora, mitjans inclosos. Això vol dir que els grups de dones, els organismes associats a la comunitat LGBTQ o que representen persones amb discapacitat, juntament amb altres organitzacions que depenen de socis estrangers serien silenciats. I com que la llei s'aplicaria a mitjans independents, per petits que siguin, s'aplicaria pràcticament a tots els mitjans i activistes socials de Geòrgia. L'autor afirma que dos factors expliquen la voluntat del govern d'aprovar aquesta llei per la via d'urgència. El primer és que la UE revisarà la seva llista de països candidates aquesta tardor, i Geòrgia ha de complir 12 criteris per mantenir la seva candidatura a la UE. El segon són les properes eleccions legislatives del 2024 i en aquest context endurir la posició cap a la interferència estrangera, liberal i occidental forma part de la campanya electoral del govern. Geòrgia té una llarga història d'interferències russes i disturbis polítics; sovint els dos estan relacionats. Aquesta primavera, el poble georgià ha demostrat al món que no vol lleis ni influència russa al seu país, i vol la integració a la UE, malgrat el que diguin les autoritats.

Però la democràcia de Geòrgia està en perill i, si això passa, el país corre el risc de convertir-se en el pati del darrere de Rússia.

Democracia, diversidad y cultura

Ibram X. Kendi The Crisis of the Intellectuals

En aquest article l'autor critica la política racial i discriminatòria dels Estats Units pel que fa al paper dels intel·lectuals en la societat. Tradicionalment, la concepció de l'intel·lectual sempre ha estat lligada a un individu ideològicament neutral, que fa servir servir les seves experiències personals per reflexionar sobre diverses temàtiques de manera ordenada i racional. En el sentit ampli de la paraula, un intel·lectual no pot ser una persona que advoqui i difongui idees en contra de determinats grups per qüestions de raça, gènere, ètnia o religió. No obstant això, influïda per diferents visions i campanyes polítiques, la manera clàssica d'emmarcar un intel·lectual ha acabat per reforçar la jerarquia de grup i la política d'identitat i en aquest context qualsevol grup que intenti desafiar l'estatus quo – persones de color, dones, la classe obrera, grups no cristians o LGBTQ – és titllat de no intel·lectual. Per consegüent, Kendi argumenta que a hores d'ara el món està vivint en una crisi de l'intel·lectual i alerta de que moltes de les obres que s'estan produint tracten de temes que afecten principalment als blancs i mai no són catalogades com a perilloses o problemàtiques per al manteniment de l'estabilitat i l'ordre social. En canvi, afirma que els treballs dels intel·lectuals antiracistes no són tan ben acceptats i tendeixen a ser silenciats quan intenten donar a conèixer les situacions de desigualtat i d'injustícia racial. Al seu parer, el problema és el que quan els intel·lectuals negres intenten donar veu i exposar aquestes situacions, els blancs demanen que deixin de remoure el passat i que identifiquin i reflexionin aquelles àrees que han fet progressar a la societat en conjunt, i no només les seves comunitats. Conclou advertint que qualsevol idea que pugui destruir la jerarquia de grups, fomentada des de les pròpies elits, és tergiversada per reafirmar la credibilitat dels grups dominants.

Rafael Behr Western democracy is weaker in this new cold war than it was in the first one

Rafael Behr considera que el món torna a estar dominat i dividit per dues esferes d'influència: l'occidental liderada pels Estats Units i l'oriental per Rússia. De fet, afirma que la Guerra Freda mai no va acabar, i per això continua havent-hi una gran rivalitat entre les dues superpotències. Aquesta visió respon a la humiliació que Rússia va patir amb la victòria occidental i el seu desig de recuperar el seu prestigi en l'àmbit internacional. Tot i que és cert que Rússia està molt per darrera dels Estats Units, l'autor assenyala que no s'ha de subestimar un estat que compta amb armes nuclears i que cada vegada sembla apropar-se més a la Xina. Això no obstant, la seva relació amb Xi Jinping no és d'amistat, sinó que més aviat es basa en interessos purament econòmics i estratègics. En aquest context, Behr destaca que Vladímir Putin ha perdut els seus socis comercials occidentals que ara es neguen a mantenir relacions amb un dirigent acusat de crims de guerra. D'altra

banda, però, la guerra a Ucraïna ha mobilitzat els països del sud global, que han expressat el seu desacord amb les mesures i les sancions imposades des d'Occident. Es tracta de regions que sempre han sigut molt crítiques amb l'arrogància i l'egocentrisme militars occidental. No obstant això, les accions dutes a terme per Rússia pesen més que la resposta occidental i, per tant, s'està produint un gran debilitament de les aliances que el país mantenia amb altres països. Així mateix, Behr ho compara amb el comunisme de l'època de la Unió Soviètica. Aquest constituïa un credo mundial que anava més enllà de la simple representació dels interessos estatals. En canvi, no es pot dir el mateix del que s'ha vingut a anomenar com a «putinisme». Behr el defineix com un sistema basat en la cleptocràcia i el nacionalisme on el suport es compra a través de la desinformació i de campanyes electorals fraudulentes. L'autor Behr conclou que en aquesta nova fase de la guerra freda que estem vivint, l'amenaça no és exterior sinó que prové de la nostra pròpia incapacitat per abordar problemes complexos, i en el retrocés populista cap a la simplicitat, la frivolitat i la negació.

El Salto La guerra en Ucrania y la violencia en las fronteras marcan un año de deterioro de los derechos humanos

L'informe 2022/23 d'Amnistia Internacional sobre la situació dels Drets Humans al Món publicat el 28 de març incorpora les conseqüències d'un conflicte que ha marcat la política internacional. El febrer del 2022, Rússia va envair Ucraïna i aquesta agressió va provocar una guerra que ha deixat milers de víctimes, una crisi econòmica que ha posat en perill la supervivència de milions de persones a tot el món, el doble ras de la comunitat internacional davant d'uns agressors o d'altres, davant d'unes persones refugiades o d'altres. Tot això queda reflectit en un recorregut pel globus en què s'adona d'uns drets humans en retrocés, detallant els desafiaments concrets que s'enfronten als diferents continents i als estats. I dins d'aquesta panoràmica, un recompte de les vulneracions de drets a Espanya, on destaca l'acció de l'Estat a les fronteres, però també va accelerar la crisi energètica global. L'encariment de cereals i combustible s'ha acarnissat als països més empobrits posant en dubte la seguretat alimentària de milions de persones. L'organització destaca que la condemna majoritària a la invasió russa, o l'acolliment de persones refugiades procedents d'Ucraïna, contrasta amb el silenci davant les agressions d'altres Estats com Israel, Aràbia Saudita o Egipte, emparats per les aliances internacionals. El document recorda altres conflictes armats silenciats que s'han cobrat milers de vides durant el 2022, com és el cas de la guerra que assola Etiòpia, on els enfrontaments es van aferrissar durant l'any passat, i es van dur a terme, fora dels focus d'informació, una neteja ètnica contra la població tigraiana. Però no només els conflictes armats van afectar els drets fonamentals de les persones. La violència contra dones i persones LGTBI és extensa en situacions que no són de conflicte, i es donen amb més freqüència a l'àmbit familiar. D'altra banda, la crisi climàtica va comportar tota mena de catàstrofes naturals que van posar en risc el dret a la vida per tot el planeta. Inundacions i sequeres, onades de calor i incendis van desplaçar milions de persones, o les van desposseir dels seus mitjans de vida. Mentrestant, durant la COP27, celebrada a Egipte, l'element central no es va ajustar a l'escalada de la crisi climàtica: l'ús de combustibles fòssils. Les principals empreses petrolieres van tenir un any òptim, de fet, alienes a les conseqüències de la seva hegemonia

al medi ambient, i l'amenaça que representen per al futur. Un altre àmbit d'ofensiva pels drets humans ha estat el relacionat amb els drets sexuals i reproductius. 2022 serà recordat, entre altres coses, com l'any en què el govern dels Estats Units va promoure la prohibició de l'avortament anul·lant una sentència que emparava les dones per interrompre voluntàriament els seus embarassos, sense por de ser detingudes. El panorama per a les dones no ha estat fàcil durant l'any passat. La tornada dels talibans i la seva batalla contra els drets de les dones o la pressió per imposar l'ús del vel a l'Iran donen compte d'una etapa d'entrada en la igualtat de gènere. Els drets socials i econòmics també s'han vist seriosament afectats per la crisi econòmica. A l'Afganistan —amb un 97% de la població a la pobresa— Sri Lanka, l'Orient Mitjà o el Nord d'Àfrica, la població s'enfronta a una crisi alimentària. La mateixa situació s'assenyala a Haití o Veneçuela. En definitiva, Agnès Callamard, secretària general d'Amnistia Internacional, alerta que el 2023 se celebra el 75è aniversari de la Declaració Universal de Drets Humans, un document que va sorgir de les cendres d'una guerra mundial. No esperem que el món cremi de nou per viure realment d'acord amb els principis i llibertats que tants milions de vides van costar.

Liam Scott UNESCO Made Ukraine a Priority, but Xinjiang Fell By the Wayside

La destrucció del patrimoni cultural està jugant un paper central en les agressions de la Xina contra els uigurs al Xinjiang. Des del 2017, les autoritats xineses han destruït o danyat aproximadament 16.000 mesquites (aproximadament el 65 per cent del total), segons un informe de l'*Australian Strategic Policy Institute* (ASPI). Per assimilar a la força els uigurs i altres minories ètniques al grup Han dominant, la Xina ha criminalitzat algunes pràctiques culturals alhora que n'ha convertit d'altres en atraccions turístiques. No obstant això, la UNESCO, encarregada de la promoció de la diversitat cultural a tot el món, ha mantingut un silenci aclaparador sobre el Xinjiang, tot i que ha prioritzat activament la resposta a la destrucció cultural en altres llocs, inclosa la guerra de Rússia a Ucraïna. A Ucraïna, la UNESCO condemna sovint l'assalt a la identitat ucraïnesa i documenta els atacs a bens culturals com esglésies, museus i monuments. Destruir esglésies i mesquites significa més que murs destrossats i teulades en ruïnes. No és només una destrucció d'un objecte. És una destrucció de part del que som i de com ens veiem a nosaltres mateixos. En documentar aquests actes de destrucció cultural, organitzacions com la UNESCO poden ajudar a responsabilitzar els culpables, així com a localitzar els objectes desapareguts. Però aquest tipus de documentació exhaustiva —i l'atenció a la destrucció o l'apropiació cultural— fa temps que falta al Xinjiang, almenys per part de la UNESCO. En canvi, la UNESCO no ha callat quan es tracta d'Ucraïna. Des que Rússia va envair Ucraïna el febrer de 2022, la UNESCO ha estat activa en la crònica de la destrucció de bens culturals ucraïnesos per part de Rússia. Hi ha una resposta més coherent sobre l'herència d'Ucraïna que la que hem vist fins ara en el cas uigur. La cultura és un camp de batalla per dret propi, i quan es tracta de destrucció cultural, Ucraïna i Xinjiang són dos dels camps de batalla més importants del món actual. La destrucció cultural es considera un senyal d'advertència de genocidi i una prova d'intenció genocida, i també pot constituir crims de guerra i crims contra la humanitat.

Serge Rabier & Papa Demba Fall Femmes migrantes en Afrique de l'Ouest: l'émancipation en marche?

La feminització de la migració és una de les grans tendències del fenomen migratori global i, en particular, africà: el 2020, les dones representaven el 48,1% del total de migrants i el 47,1% a l'Àfrica. A partir d'enquestes realitzades a nou països (Burkina Faso, Camerun, Costa d'Ivori, Guinea, Mali, Mauritània, Níger, Senegal i Txad), l'estudi «Visió actual de la mobilitat femenina transfronterera a l'Àfrica Occidental» se centra en les formes de mobilitat que presenten característiques culturals i socioeconòmiques específiques (en particular pel que fa a les desigualtats de gènere i la consegüent situacions de vulnerabilitat) i que demostren que el desig d'emancipació transcendeix les antigues limitacions socials. En primer lloc, s'observa que les dones migrants són joves: més del 60% tenen menys de 35 anys. La proporció de dones migrants que no han tingut cap educació formal és significativa a tot arreu. Es tracta bàsicament de dones migrants de zones rurals i/o perifèriques dels països d'origen, on hi ha una gran manca d'escoles. A més, dues de cada tres dones es van casar abans de la seva marxa, fet que il·lustra el pes que tenen les representacions de la societat d'origen en la seva llibertat de moviment. Pel que fa als motius de la migració, el reagrupament familiar continua sent el principal factor de mobilitat femenina (39%), però no ha d'emmascarar altres causes: la recerca de feina (30%), les guerres civils i les crisis de seguretat (14%) i els estudis (10%). Pel que fa a les destinacions, més del 70% es troben a la subregió: Costa d'Ivori, Níger i Camerun són les principals destinacions locals, gràcies a l'exempció de visat per als nacionals de la CEDEAO, en un cost limitat de la inversió en termes de transport i cultura. proximitat en termes de religió, llengües/dialectes o comunitats/ètnies. En particular, es poden destacar tres dimensions: la urbanització i la visibilitat de les dones migrants; la càrrega mental de la migració vinculada a la discriminació de mobilitat; i l'accés al mercat laboral i integració social com els dos grans reptes. Per tant, l'emancipació i l'apoderament tenen un preu elevat per a les dones quan intenten combinar la seva elecció migratòria amb els valors i les limitacions socials que encara són molt fortes tant als països de partida com als d'arribada. Més enllà d'un coneixement a aprofundir encara més sobre les migracions femenines, seria desitjable reduir aquestes tensions mitjançant el compromís més fort dels governs en les polítiques públiques per fomentar la cooperació migratòria i per reforçar les capacitats de les dones migrants en matèria de suport migratori, professional i social. És en aquest nivell on les polítiques públiques tenen un paper a jugar per tal d'empoderar les dones.

Economía, bienestar e igualdad

The Economist What's wrong with the Banks

El sobtat esfondrament del *Silicon Valley Bank* (SVB) ha revelat un risc infravalorat dins del sistema. Quan els tipus d'interès eren baixos i els preus dels actius alts, el banc californià va acaparar bons a llarg termini. Més tard, quan la Reserva Federal va apujar els tipus al ritme més accelerat de les quatre darreres dècades, els preus dels bons es van desplomar i el banc va trobar unes pèrdues enormes. La crisi financera del 2007-2009 va ser el resultat

de la concessió imprudent de préstecs i d'una fallida immobiliària. Per això, les normatives posteriors a la crisi van intentar limitar el risc creditici i garantir que els bancs mantinguessin actius que tinguessin compradors solvents. Molts anys d'inflació i tipus d'interès baixos van fer que pocs es plantegessin com patirien els bancs si el món canviava i els bons a llarg termini perdien valor. Aquesta vulnerabilitat no va fer més que empitjorar durant la pandèmia, quan els dipòsits van inundar els bancs i l'estímul de la Reserva Federal va injectar efectiu al sistema. Molts bancs van utilitzar els dipòsits per comprar bons a llarg termini i valors recolzats per hipoteques amb garantia estatal. L'altre problema afecta els bancs de qualsevol mida. Durant una crisi, és molt probable que els dipositants fugin cap a altres entitats, la qual cosa que obliga el banc a cobrir les sortides de dipòsits mitjançant la venda d'actius. Aquesta perspectiva explica per què la Reserva Federal va actuar de manera tan dràstica i s'ha mostrat disposada a concedir préstecs garantits amb els bons dels bancs. Tot i que abans imposava una retallada sobre el valor de la garantia, ara oferirà préstecs fins al valor nominal dels bons. En cas d'alguns bons a llarg termini, aquest preu pot superar en més d'un 50% el valor de mercat. Tot i això, unes condicions tan fàcils tenen un cost. En crear l'expectativa que la Reserva Federal assumirà en una crisi els riscos dels tipus d'interès, animen els bancs a comportar-se de manera imprudent. Per tant, els reguladors han d'aprofitar per fer més segur el sistema. Un pas és eliminar moltes de les estranyes exempcions que s'apliquen als bancs de mida mitjana, algunes degudes a l'acció de grups de pressió que van aconseguir el 2018 i el 2019 que es revertissin normes posteriors a la crisi. A tot arreu, els reguladors també han de crear un règim que reconegui els riscos derivats de la pujada dels tipus d'interès. Als banquers no els agradarà gens la idea de més reserves de capital i més normes. Tot i això, els beneficis de la seguretat són enormes. Des del SVB fins a *Crédit Suisse*, els dipositants i els contribuents s'enfronten a un gran ensurt. No haurien d'estar obligats a viure amb una por i una fragilitat que ja consideraven que eren història.

Martin Wolf Banks are designed to fail — and they do

Martin Wolf critica la transformació dels bancs d'actors privats a entitats estatals adduint l'alta dependència dels bancs del rescat estatal en cas de riscos i pèrdues. Considera que s'està conformant un sistema clau per al funcionament de l'economia de mercat, però que no s'adhereix a les seves normes. L'autor recorda que els bancs no han estat dissenyats per ser segurs. De la mateixa manera que els diners són necessaris per mantenir les llars i les empreses, els bancs compten amb deutes de dipòsit segurs i líquids, però també actius que corren riscos per qüestions de maduresa, crèdit, tipus d'interès o liquiditat. Afirma que aquesta concepció errònia que els bancs havien de funcionar com a prestadors de diners segurs és el que va conduir a la crisi financera de 2007-2009 i va portar a l'enfonsament del sistema financer. En aquest context, les institucions estatals són les que s'han d'encarregar de respondre a la incapacitat dels bans per proporcionar diners segurs i d'aquí que els bancs s'hagin transformat en part de l'aparell estatal. Arran del cas del Sillicon Valley Bank, Wolf argumenta que la rapidesa amb la qual s'ha demanat un rescat indica que els bancs han abandonat la seva faceta capitalista enfront de la possible pèrdua de diners. Els dipòsits no assegurats han estat rescatats i, per tant, es contribueix a incapacitar encara més la resistència dels bancs. Un altre fet que reforça la idea anterior és el fet que la

Reserva Federal dels Estats Units ha ofert els anomenats «haircuts» negatius per aquells bancs que necessiten préstecs d'emergència. Una altre cop, l'estat al rescat dels bancs. Finalment, Wolf recorda que la lliçó principal és que no podem sacrificar els bancs perquè aquests són al centre del sistema de crèdit. Ara bé, s'espera que desastre succeeixi per la combinació d'actius amb risc i no líquids amb passius – que haurien de ser segurs i líquids – entre sectors públics políticament incompetents dins d'un sistema institucional amb una gran desproporció del capital i el risc.

James Surowiecki What Really Broke the Banks

En aquest article James Surowiecki reflexiona sobre l'actual crisi dels bancs minoristes derivada de la pandèmia de COVID-19 i assenyala que l'actual preocupació és fins a quin punt s'ha de continuar canviant el tipus d'interès de manera per reduir la inflació i els efectes desestabilitzadors que té per als bancs. Amb l'arribada de la pandèmia, es va produir un increment dràstic dels dipòsits bancaris a causa de les mesures d'alleujament, com ara els pagaments d'estímuls, l'assegurança d'atur expandida i els fons del Programa de Protecció de Xecs. Això va conduir una major quantitat de diners a les mans dels individus en un moment on la despesa de consum i les inversions i despeses empresarials van quedar gairebé paralitzades. A simple vista, es podria haver interpretat com un fet positiu per als bancs que comptaven així amb més diners. Però, el fet és que aquests diners no van ser rendibles perquè no hi havia inversions on poder reinvertir els diners i obtenir beneficis. Els experts assenyalen que el més convenient hagués estat utilitzar aquests diners per inversions a curt termini molt líquides i de baix interès, però això hagués anat en contra dels interessos dels bancs. En canvi, van optar per invertir milers de milions de dòlars en bons a llarg termini o en valors garantits per hipoteques segures sense risc de fallida. No obstant això, existia un inconvenient notable: l'exposició al «risc del tipus d'interès». Els bancs no li van donar la importància que calia perquè van creure erròniament que la inflació i els tipus d'interès es mantindrien baixos a curt termini. El problema és que actualment la inflació i els tipus d'interès han pujat i els bancs es troben amb un seguit de bons que han perdut el seu valor. A parer de l'autor, no estaríem parlant d'una situació de crisi com la que es va donar l'any 2008: no hi ha perill d'impagament, el sistema té suficients diners resistir i retornar-los als clients. No es pot dir el mateix, però, dels bancs individuals que en el seu moment van aconseguir una quantitat enorme de diners de les empreses que els clients ara estan reclamant en efectiu. El problema és que el dipòsit d'aquests bancs s'està reduint degut a la ràpida retirada de diners dels depositants quan perceben un risc imminent. El més preocupant és que la fallida d'aquests bancs podria comportant un efecte de contagi i afectar els bancs completament capitalitzats.

Paschal Donohoe The possibility of the digital euro

Paschal Donohoe reflexiona sobre com l'aparició de les anomenades criptomonedes i les divises digitals dels banc centrals (CDBC) amenaça l'estabilitat i la supervivència de l'euro. És per aquest motiu que s'està estudiant la possibilitat de crear un euro digital que s'adapti a les demandes actuals i que sigui capaç de fer front als ràpids avenços de la tecnologia.

Allò que diferenciaria l'euro digital de les altres monedes digitals seria la «moneda fiduciària» o «diners del banc central", que fan referència als dipòsits creats pels bancs centrals i que s'encarreguen de posar en circulació els diners. D'aquí que la política monetària s'encarregui de mantenir l'estabilitat dels preus i el valor de la moneda com a garantia del poder adquisitiu dels ciutadans. En canvi, l'estabilitat del valor i fiabilitat de les criptomonedes és depèn totalment de l'entitat emissora la qual, a vegades, pot ser difícil d'identificar i, per tant, no es pot assegurar la resposta i resolució de les reclamacions interposades pels clients. Com que la vinculació amb el client és fonamental, el desenvolupament de l'euro digital seria una eina no només per protegir aquest vincle, sinó també els diners del banc central que podrien continuar convertir-se en paper. La idea d'un euro digital es va començar a investigar l'any 2021 i a hores d'ara sembla que aviat començarà el procés legislatiu. Un cop la Comissió faci pública la seva proposta, es donarà tret de sortida al procés de co-legislació amb la participació dels parlaments nacionals. Si aquesta iniciativa s'acaba materialitzant, no substituirà els diners, sinó que serà una manera més d'efectuar pagaments de manera digital. La tasca dels bancs centrals no serà només la de garantir el valor de l'euro – en la seva forma física o digital – sinó també la de protegir-lo i evitar que pugui ser substituït per qualsevol altra moneda pertanyent a altres jurisdiccions o empreses privades. Així com les criptomònades sovint generen incertesa sobre el seu valor i utilització, l'euro digital ha de convertir-se en una forma segura, fàcil i convenient de fer servir els diners i que generi confiança entre els seus usuaris. Donohoe considera que perquè l'euro digital funcioni és imprescindible que es converteixi en el mitjà de pagament preferent, però no en un instrument per les inversions financeres.

Wolfgang Münchau Like zombies, eurozone states are lurching towards their next financial emergency

Wolfgang Münchau reflexiona sobre les possibilitats que l'Eurozona estigui a les portes d'experimentar una nova crisi financera on es combinin un seguit de factors polítics i econòmics i adverteix que la zona euro mai no ha arribat a recuperar-se completament de la crisi del deute sobirà de l'any 2008. En efecte, encara continua fent front a les conseqüències derivades de l'aplicació de reformes estructurals i mesures per afrontar els desequilibris econòmics produïts. D'aquí que sovint es parli d'una Eurozona vulnerable i fràgil davant dels xocs econòmics i financers. Destaca el fet que la zona euro està conformada per països amb ritmes de creixement econòmic molt diversos que determinen la seva capacitat per fer front als xocs. Per exemple, els països del nord, com ara Alemanya i els Països Baixos, es caracteritzen pels seus superàvits mentre que els del sud, incloent-hi Itàlia o Grècia, han de fer front a una baixa productivitat, una feble inversió i la debilitat del sector bancari. El que està clar és que una nova crisi no començarà a Grècia, sinó que és més probable que es derivi dels bancs estatals, indústries com a l'automobilística o governs massa obsessionats amb garantir el seu model econòmic. El problema de tota crisi financera és l'efecte contagi que se'n deriva i acaba afectant altres sectors. Independentment d'on s'origina la crisi, Münchau recorda que el que és important és que sempre passa pels bancs. El fet que els governs hagin d'intervenir per rescatar els seus bancs també fa que aquests visquin en una situació de vulnerabilitat persistent, ja que els governs no sempre tenen la capacitat ni els recursos per realitzar un rescat. A diferència

dels Estats Units on la Reserva Federal pot ajudar a alleujar el sistema bancari, els estats membres de la zona euro no compten amb flexibilitat fiscal per reaccionar davant d'una crisi financera perquè la política monetària és controlada pel Banc Central. Si bé és cert que s'han produït algunes millores pel que fa a les polítiques de supervisió bancàries, aquestes només van dirigides als bancs més grans perquè tenen menys probabilitats de caure degut a la seva dimensió. Arribats a aquest punt, l'esclat d'una crisi podria generar conseqüències econòmiques importants per l'economia en conjunt. A parer de l'autor, la crisi que s'espera a la zona euro serà de creixement lent, iniciada per un conjunt d'empreses que es tornaran insolvents a causa de bancs insolvents. Els governs intervindran per rescatar els bancs, però la seva solvència també se'n veurà afeblida. En definitiva, la zona euro necessita reforçar urgentment tant la falta de solidaritat com les mesures d'estabilització i flexibilitat fiscal si el que pretén és evitar l'arribada d'una nova crisi.

James Kynge China grants billions in bailouts as Belt and Road Initiative falters

La Xina ha ampliat significativament la concessió dels seus préstecs de rescat a mesura que la seva Iniciativa de la Franja i la Ruta de la Seda esclatés després d'una sèrie de cancel·lacions de deutes, projectes carregats d'escàndols i denúncies de corrupció. Un estudi publicat recentment mostra que la Xina va concedir préstecs de rescat per valor de 104.000 milions de dòlars als països en desenvolupament entre el 2019 i finals del 2021. La xifra d'aquests anys és gairebé tan gran com els préstecs de rescat del país durant les dues dècades anteriors. Entre l'any 2000 i finals de 2021, la Xina va dur a terme 128 operacions de rescat a 22 països deutors per un total de 240.000 milions de dòlars. L'aparició de la Xina com a prestador d'últim recurs molt influent presenta reptes crítics per a les institucions liderades per Occident com l'FMI, que han intentat salvaguardar l'estabilitat financera mundial des del final de la segona guerra mundial. L'augment dels tipus d'interès mundials i la forta apreciació del dòlar han generat preocupacions sobre la capacitat dels països en desenvolupament per pagar els seus creditors. Diversos sobirans s'han trobat en dificultats, amb una falta de coordinació entre creditors acusada d'allargar algunes crisis. Diversos dels 22 països als quals la Xina ha concedit préstecs de rescat, com ara Argentina, Bielorússia, Equador, Egipte, Laos, Mongòlia, Pakistan, Surinam, Sri Lanka, Turquia, Ucraïna i Veneçuela, també reben el suport de l'FMI. Tanmateix, hi ha grans diferències entre els programes de l'FMI i els rescats xinesos. Un és que els diners xinesos no són barats. Un préstec de rescat típic de l'FMI comporta un tipus d'interès del 2%. El tipus d'interès mitjà d'un préstec de rescat xinès és del 5%. Pequín tampoc ofereix rescats a tots els prestataris de Belt and Road en dificultats. Els grans destinataris del finançament de la BRI, que representen un important risc de balanç per als bancs xinesos, tenen més probabilitats de rebre ajuda d'emergència. Pequín està intentant finalment rescatar els seus propis bancs. És per això que s'ha endinsat en el negoci arriscat dels préstecs de rescat internacional. Els préstecs de la Xina tenen dues formes. El primer és a través d'una línia de «swap line», on el renminbi és desemborsat pel Banc Popular de la Xina, el banc central, a canvi de la moneda nacional. D'aquesta manera es van desemborsar uns 170.000 milions de dòlars. El segon és a través del suport directe a la balança de pagaments, amb 70.000

milions de dòlars compromesos, majoritàriament de bancs xinesos de propietat estatal. La BRI és el programa d'infraestructures transnacionals més gran del món. L'American Enterprise Institute ha xifrat el valor dels projectes d'infraestructura liderats per la Xina i d'altres transaccions classificades com a «Belt and Road» en 838.000 milions de dòlars entre 2013 i finals de 2021. També revela deficiències en el disseny d'un esquema descrit pel líder xinès Xi Jinping com el projecte del segle. Un dels problemes va ser que els prestadors xinesos van anar realment a molts països que van resultar tenir problemes especialment greus. Altres deficiències derivades de la manca d'estudis de viabilitat i una falta general de transparència, segons l'estudi. Diversos projectes es van convertir en casos paradigmàtics de com no emprendre préstecs per al desenvolupament. Un infame camí d'1.000 milions de dòlars cap a cap lloc a Montenegro continua sense acabar i perseguit per denúncies de corrupció, retards en la construcció i problemes mediambientals.

Sostenibilidad y cambio climático

Fiona Harvey Scientists deliver 'final warning' on climate crisis: act now or it's too late

El Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Canvi Climàtic (IPCC) ha presentat fa pocs dies el seu sisè informe d'avaluació on exposa la gran vulnerabilitat que viuen les zones amb grans alteracions climàtiques i que estan arribant al límit de la seva capacitat d'adaptació als fenòmens meteorològics extrems. Això està provocant grans desplaçaments de població a Àfrica, Àsia, Amèrica del Nord, Central i del Sud, i al Pacífic Sud. Fion Harvey argumenta que els efectes continuaran augmentant perquè no s'ha aconseguit invertir l'augment de les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle, alhora que s'han ignorat els advertiments de l'IPCC des del seu primer informe publicat el 1990. Això no obstant el president de l'IPCC obre una porta a l'optimisme si es produeix una actuació immediata per garantir un futur sostenible i habitable per a tothom L'autor també desvetlla que l'Aràbia Saudita va pressionar en diversos punts perquè s'incloguessin a l'informe les referències a la captura i emmagatzematge de carboni, que s'ha proposat com a una possible solució per a l'ús de combustibles fòssils fins i tot sense que es tingui una confirmació de la seva eficàcia.

Jon Letman In the Face of Climate Change, the Pacific Leads Boldly

Les illes del Pacífic, amb una població de 10 milions de persones, conformen el conjunt de nacions més vulnerables als efectes del canvi climàtic, especialment, a l'increment del nivell del mar, però també de les sequeres i tempestes tropicals que amenacen la salut, la seguretat alimentària i la supervivència de comunitats i cultures. Jon Letman ressenya els impactes de la degradació mediambiental a la regió del Pacífic i recorda que arribar a 1,5 °C no és un objectiu, sinó un límit molt necessari per a la supervivència del conjunt de les illes del Pacífic. Destaca que tot i l'aprovació d'un Fons de Danys i Pèrdues a la COP27, aquest encara ha de fer-se operacional, eficient per respondre a l'escala de la crisi i ser

accessible als estats més necessitats. En segon lloc, posa l'èmfasi en el conjunt d'iniciatives que s'han anat desenvolupant per reforçar la resiliència de les nacions. Alguna de les iniciatives posades en marxa és la realització de campaments d'estiu que giren entorn del canvi climàtic o la salut a través d'activitats com l'art, la música o la poesia. Aquesta és una manera d'ajudar a atreure les generacions més joves cap a la ciència del canvi climàtic alhora que es combina amb la transmissió dels coneixements de la gent gran. Letman adverteix que l'impacte del deteriorament mediambiental ha fet que l'Àsia Pacífic sigui la regió del món amb un nombre més elevat de persones desplaçades. Pel que fa a la biodiversitat, l'intent de construir habitatges seguint el model tradicional –fent servir bambú, fustes i herbes amb una major resistència– està sent insuficient per la manca de material derivada del canvi climàtic i de l'explotació de recursos. Els ecosistemes marins també s'estan destruint a causa dels efectes negatius de les tempestes i les dificultats per la pesca tradicional amb el moviment de les espècies marines cap a aigües més profundes i fredes. Paral·lelament, l'alta dependència de la importació de menjar processat està exacerbant la difusió d'epidèmies de malalties cròniques, com ara la diabetis, que poden conduir a una saturació dels sistemes sanitaris. Finalment, Letman conclou que el que impossibilita una major presència d'aquestes illes als fòrums internacionals és la falta d'un organisme unificat que parli en nom del conjunt d'illes que conformen el Pacífic.

George Monbiot Me resulta muy difícil imaginar cómo vamos a sobrevivir hasta final de siglo

L'investigador George Monbiot és una de les figures més reconegudes de l'ecologisme mundial i proposa de fa molts anys solucions per pal·liar les crisis mediambiental i climàtica que pateix la humanitat. Al seu últim llibre, *Regenesis: Feeding the World Without Devouring the Planet* (Penguin, 2022) entra de ple a les contradiccions i els problemes del sistema alimentari global i adverteix que les mesures que requereixen treure més terra a la natura no són el camí i que cal mirar cap a nous horitzons: de la producció de proteïnes mitjançant bacteris als cultius de cereals perennes, passant per apostar per la investigació en l'enriquiment del sòl perquè sigui substrat de cultius tan ecològics com productius, deixant sempre espai a la biodiversitat. Afirma que cal aplicar les mateixes normes a totes les formes de producció d'aliments, intentar deixar de banda els nostres prejudicis i fer-nos preguntes difícils sobre si el sistema de producció que tenim funciona. Això s'aplica tant a l'agricultura orgànica com a la convencional. Hi ha dos problemes fonamentals amb l'agricultura orgànica en la forma actual. Un és que, pel fet que és considerablement menys productiva que la convencional, de mitjana utilitza molta més terra, entre un 25 i un 40% més de la que requereix la convencional. L'ús de la terra és un problema ambiental de primer ordre, perquè cada hectàrea de terra que utilitzem per a les nostres indústries extractives és una hectàrea de terra que no es pot fer servir per sustentar ecosistemes naturals com boscos, aiguamolls o llençols. Hem de minimitzar l'ús de terra i, malauradament, l'agricultura orgànica ho amplia. A més, hi ha un altre problema, i és que produeix de mitjana molt més nitrogen que l'agricultura convencional. Si l'agricultura convencional ja és força perjudicial respecte al nitrogen que necessita, els fems animal suposa seriosos problemes reals de modificació i afegit al sòl a l'orgànica. Per consegüent, la qüestió crucial és aconseguir alts rendiments amb un impacte baix. Això és el que

hauríem d'aspirar a tot arreu, però és molt difícil d'aconseguir. De fet, s'ha investigat poc respecte a aquest objectiu específic. Hi ha hagut molta ciència agrícola que ha augmentat considerablement el rendiment dels cultius però a costa d'augmentar considerablement l'impacte ambiental mitjançant més fertilitzants, més herbicides i més pesticides. Necessitem trobar mitjans molt més efectius per reduir aquests impactes. Hi ha alguns enfocaments nous i fascinants, i considera que un dels més interessants és el desenvolupament dels cultius de cereals perennes.

Nosmot Gbadamosi Climate Change Wreaks Havoc in Southern Africa

La sequera a Somàlia, les inundacions a Nigèria i un cicló a Malawi han confirmat les projeccions climàtiques dels científics sobre el futur d'Àfrica just quan el Grup Intergovernamental sobre el Canvi Climàtic (IPCC) de les Nacions Unides acaba de publicar el seu darrer informe on assenyala que probablement no s'aconseguirà l'objectiu de limitar l'escalfament a 1,5 graus centígrads. L'informe adverteix que la degradació del clima està provocant cada vegada més desplaçaments de població i que sense una mitigació ràpida, profunda i sostinguda i accions d'adaptació accelerades, les pèrdues i els danys continuaran augmentant. El mateix dia, les Nacions Unides estimaven que 43.000 persones van morir a Somàlia degut a la pitjor sequera de les darrers dècades. Fa poques setmanes, el cicló Freddy, que va causar estralls a Moçambic, Madagascar, l'illa de la Reunió i Zimbabwe, va tornar a colpejar el sud d'Àfrica per segona vegada en un mes, matant centenars de persones a Malawi i Moçambic i deixant desenes de milers més sense llar en el que podria ser la tempesta sostinguda més llarga mai registrada. A Malawi, més de 360.000 persones han estat desplaçades i el govern ha declarat l'estat de desastre. Els agricultors ja en dificultats han perdut les seves collites de blat de moro i pobles sencers han estat arrasats pel fang. Un nivell de devastació doncs molt superior als recursos dels quals disposa el país. Pel que fa a Moçambic, 59.000 persones han estat desplaçades com a conseqüència del cicló i la situació s'ha agreujat per un brot de còlera. Arran de la publicació de l'informe de l'IPCC, el secretari general de les Nacions Unides, António Guterres, ha fet una crida als països més rics per assolir l'objectiu d'emissions d'efecte hivernacle zero abans de 2040, en lloc d'esperar la data límit del 2050. L'autora alerta que assolir zero emissions a l'Àfrica s'ha complicat per la necessitat de proporcionar electricitat a moltes regions que encara no hi tenen accés i, per tant, utilitzen formes tòxiques d'energia com la llenya. A la vegada, els líders africans argumenten que l'única manera realista de proporcionar energia barata és a través del carbó. Tot i així, un estudi publicat al mes de febrer a la revista *Nature* revela que els científics de l'IPCC esperen que els països africans redueixin l'ús de combustibles fòssils dues vegades més ràpid que els països desenvolupades, tot i que un dels grans problemes de la transició energètica és que per als països africans demanar préstecs per inversions en energies renovables és més car que per als altres.

Mariana Mazzucato et al. Confronting the global water crisis

L'aigua és un recurs vital per a la supervivència de l'espècie humana, però un dels elements que menys s'està tenint en compte a l'hora d'abordar els efectes del canvi climàtic, i els autors alerten de que la crisi mundial de l'aigua no pot continuar sent ignorada, especialment, després que sequeres, ciclons i onades de calor hagin incrementat la inseguretat alimentària i sanitària a diferents regions del món. Enfront aquesta situació, els autors fan una crida a un seguit d'accions que haurien d'aplicar-se si el que es pretén és aprendre a fer un ús més sostenible de l'aigua. Primer, la desestabilització dels sistemes terrestres i marins per a la generació d'aigua requereix acció col·lectiva. Perquè això sigui possible, l'aigua ha de ser reconeguda com a un bé comú i un problema global. Les respostes a la crisi no poden ser aïllades, sinó que han d'estar ben connectades en l'àmbit nacional i mundial. Segon, cal adoptar un enfocament que reconegui l'accés a l'aigua com un dret humà i s'ha de trobar la manera de gestionar l'ús de l'aigua de forma eficient tant a les indústries com a les llars. Una possible alternativa per fer-ho és aprofitar les polítiques d'innovació i les estratègies industrials augmentant les inversions en aigua a través de la creació de noves associacions entre entitats públiques i privades. Una altra opció és reduir els preus de l'aigua, ja que un preu elevat impossibilita que els sectors més pobres tinguin accés i contribueix a fomentar el mal ús. Així doncs, és imprescindible comptar amb una eliminació gradual de les subvencions agrícoles i hídriques i la reducció de les pèrdues als sistemes de subministrament d'aigua actual. Aquestes accions permetrien disposar de més recursos per incentivar la conservació d'aigua i ajudar als grups més necessitats. Tercer, cal maximitzar les sinergies mitjançant l'establiment d'Associacions Justes per a l'Aigua (JWP per sigles en anglès). Gràcies a la seva capacitat per aconseguir diferents fonts de finançament, es donaria suport als països en vies de desenvolupament que necessiten millorar l'accés a l'aigua potable i la seva utilització seguint els principis de sostenibilitat i resistència. En aquesta línia, les comunitats disposarien de més recursos per fer front al canvi climàtic a l'hora que es potencia un creixement econòmic molt més inclusiu. Finalment, tots aquests objectius no seran garantits fins que no hi hagi una governança multilateral. La lluita per la conservació de l'aigua ha d'estar inclosa en els acords comercials, ja que es necessita que s'hi impliqui el conjunt d'actors que conformen la comunitat internacional i no petites accions aïllades.

Emmanuel Hache & Valérie Mignon 10 points sur les métaux stratégiques

En l'àmbit de les tecnologies necessàries de garantir la transició energètica, els materials crítics juguen un paper clau. En un moment en què Europa busca reduir la seva dependència de les cadenes de valor estrangeres, aquests metalls focalitzen totes les tensions i els autors subratllen els deu principals aspectes de la competició per accedir-hi. Destaquen que la importància dels minerals i metalls estratègics es deu al fet que són essencials per a les tecnologies baixes en carboni i, en conseqüència, per al procés de transició energètica i també són crucials per a les tecnologies relacionades amb la digitalització de les economies. La Xina és un actor important en la producció de molts

minerals: antimoni, germani, grafit, liti, molibdè, silici, terres rares, tungstè o fins i tot vanadi. També és el cas dels Estats Units (beril·li, coure, germani, molibdè), Sud-àfrica (manganès, pal·ladi, platí), Xile (coure, liti, reni), Austràlia (bauxita, liti, zirconi) o Rússia (antimoni). , níquel, platinoides). Altres països ocupen una posició dominant en la producció mundial d'un mineral determinat: per exemple, la República Democràtica del Congo (RDC) amb el cobalt, o el Brasil amb el niobi. En aquest context, la Xina ocupa una posició privilegiada al mercat dels metalls gràcies a les seves dotacions naturals de minerals i metalls estratègics. Els autors avancen algunes propostes per reduir la dependència respecte de la Xina. La primera és explotar els recursos del sòl, reobrint mines o introduint nous processos d'extracció. Aquests inclouen l'extracció i producció de liti a partir d'aigua geotèrmica. El reciclatge també és una manera de reduir el risc d'escassetat dels metalls i de beneficiar-se d'un doble dividend. Permet així reduir les importacions de metalls i reduir les externalitats ambientals. D'altra banda, el desenvolupament de tecnologies baixes en carboni i la seva naturalesa essencial per a la transició energètica han donat lloc a problemes geopolítics considerables respecte dels metalls estratègics. El creixement de la demanda de metalls, que tot indica que s'anirà incrementant, és capaç de transformar l'equilibri dels mercats de matèries primeres. És probable que aquesta demanda creixent agreugi les tensions entre els diferents països consumidors de metalls, en primer lloc els Estats Units i la Xina. Així, la Xina depèn del 45% dels principals materials estratègics necessaris per als sectors de defensa, energia i digital; aquest percentatge s'eleva fins al 57% per als Estats Units. Per tant, les dues potències econòmiques del món comparteixen una dependència comuna dels minerals i dels metalls estratègics. A més, els Estats Units depenen de la Xina per a una dotzena de metalls, en particular per a les terres rares. En darrer terme, s'han d'esperar transformacions i fins i tot conflictes, sobretot si els Estats Units decideixen iniciar projectes que competeixin amb els que la Xina ha posat en marxa en el marc de les noves Rutes de la Seda.

Manuel G. Pascual El sucio secreto de la inteligencia artificial

Accions ja quotidianes com ara consultar la millor ruta per anar a algun lloc o traduir un text requereixen grans quantitats de recursos energètics, hidràulics i minerals. Perquè les aplicacions del mòbil funcionin calen legions d'ordinadors que emmagatzemin bilions de dades i facin operacions en fraccions de segon. S'estima que el consum energètic dels centres de dades suposa entre l"1% i el 2% del total mundial. Però tot apunta que aquestes xifres es dispararan. En efecte, la intel·ligència artificial (IA) generativa necessita molt poder de computació i l'autor planteja quin efecte tindrà en el medi ambient aquest canvi de paradigma. Kate Crawford, directora de l'AI Now Institute, va alertar fa dos anys que els costos planetaris associats a aquesta tecnologia no paren de créixer. Alguns científics calculaven fa quatre anys que el sector tecnològic suposaria el 14% de les emissions mundials per al 2040; altres, que la demanda energètica dels centres de dades es multiplicarà per 15-2030. Totes aquestes previsions poden quedar curtes ja que són anteriors la irrupció de ChatGPT. La IA generativa produeix més emissions que un cercador corrent, que també consumeix molta energia perquè al capdavall són sistemes complexos que bussegen en milions de pàgines web, però la IA genera encara més emissions que els cercadors, perquè utilitza unes arquitectures basades en xarxes neuronals, amb milions de

paràmetres que cal entrenar. Fa un parell d'anys que la petjada de carboni de la indústria informàtica va arribar a la de l'aviació quan estava al màxim. Entrenar un model de processament natural del llenguatge equival a tantes emissions com les que expulsen cinc cotxes de gasolina durant tota la vida, incloent-hi el procés de fabricació, o 125 vols d'anada i tornada entre Pequín i Nova York. Més enllà de les emissions, el consum de recursos hídrics per a la refrigeració dels sistemes, així com la dependència de metalls rars per elaborar els components electrònics, fan de la IA una tecnologia amb grans repercussions al medi ambient. No hi ha dades sobre quanta energia i de quin tipus consumeixen les grans tecnològiques, les úniques amb una infraestructura prou gran com per entrenar i alimentar els grans models de llenguatge en què es recolza la IA generativa. Tampoc no hi ha xifres concretes de la quantitat d'aigua que gasten per refrigerar els sistemes, qüestió que ja està provocant tensions a països com els EUA, Alemanya o Països Baixos. Però sí que hi ha estimacions. Per exemple, entrenar GPT3, el model en què es basa ChatGPT, hauria generat unes 500 tones de carboni, l'equivalent a anar i tornar a la Lluna amb cotxe. Una altra estimació diu que l'ús que s'havia fet d'electricitat el gener del 2023 a l'OpenAI, l'empresa responsable de ChatGPT, podria equivaldre a l'ús anual d'unes 175.000 famílies daneses. Hi ha el problema afegit que la capacitat de computació necessària per entrenar els models més grans d'IA es duplica cada tres o quatre mesos. Així ho va revelar ja el 2018 un estudi d'OpenAI, que també advertia que val la pena preparar-se per quan els sistemes necessitin unes capacitats molt més grans que les actuals. Una de les possibles solucions perquè els entrenaments siguin menys contaminants seria reduir la complexitat dels algorismes sense perdre eficàcia.

Innovación, ciencia y tecnología

Alex Shephard What Is Elon Musk Building?

Alex Shephard reflexiona sobre l'última adquisició de Twitter per part d'Elon Musk l'octubre del 2022, amb l'objectiu declarat de crear un sistema just i equilibrat, allunyat del control de les elits i una font de crítica mediàtica. L'autor es pregunta quin és l'objectiu rere l'adquisició de Twitter i afirma que l'ideal seria convertir la xarxa social en un mercat neutre i pluralista d'idees dins d'un espai polític segur sense mostrar cap predilecció per ideologies polítiques en particular. Si bé això seria el més adient, la realitat mostra que Musk l'està reconstruint per afavorir i amplificar el poder de la dreta – la ideologia a la qual s'ha afilat en una transformació política ràpida. Un dels exemples més clars és l'eliminació dels relats de dretes prohibits, entre els quals destaca la retòrica de Donald Trump. Aquesta legitimació de la dreta s'està impulsant a través dels arxius de Twitter. El fet que aquests estiguin a la disposició d'un individu és perillós perquè estem veient que Musk els està lliurant a periodistes. Així, està fomentant la creació d'un nou imperi de mitjans de comunicació de la dreta. És cert que fa de Twitter un espai segur, però només per les narratives defensades pels partits de la dreta, com va ser el cas de la difusió d'informació falsa sobre les vacunes o sobre el frau a les eleccions presidencials nord-americanes. Paral·lelament, alguns analistes fins i tot han parlat de la possibilitat que Musk faci de Twitter una empresa de distribució i creació de notícies, tot i que Shephard ho descarta perquè Twitter continua tenint un paper privilegiat en el món del periodisme, on un gran

nombre d'intel·lectuals i figures públiques es reuneixen per debatre els esdeveniments mundials. Tenint en compte aquests factors, Twitter es troba envoltat en la mateixa problemàtica de sempre: el control de l'esfera pública digital per un grup reduït de fundadors tecnològics. La diferència ara és que al seu parer, el personatge que controla la xarxa social és un narcisista que conspira amb la dreta i, per tant, elimina qualsevol oportunitat de crear un fòrum de debat neutral per la democràcia.

Victor Storchan Puissances de l'IA: une introduction en 10 points clefs

La revista *Le Grand Continent* inicia la publicació d'una sèrie d'articles per abordar les principals qüestions que planteja la Intel·ligència Artificial (IA): des de la tecnologia actual fins a l'anticipació passant per la geopolítica. En aquest primer article Victor Storchan n'assenyala deu punts clau. En primer lloc destaca la dificultat de tenir una definició precisa de la IA com ho revela el fet que la definició d'IA en la proposta de regulació del Parlament Europeu (Llei d'Intel·ligència Artificial) ha canviat constantment en un intent de distingir aquesta tecnologia disruptiva del programari informàtic tradicional. En canvi, una de les definicions donades per l'OCDE no esmenta els sistemes generatius capaços de produir nou contingut textual o d'imatge, a diferència dels anomenats sistemes d'IA predictiva especialitzats per al reconeixement de formes o l'ajust de la corba per fer prediccions. Pel que fa a les característiques que fan que la IA sigui única com a tecnologia, l'autor apunta que és una tecnologia dual: les seves aplicacions són inicialment comercials, desenvolupades pel sector privat i les millores estan impulsades per la demanda dels consumidors i ja no per directives governamentals. En segon lloc, la transferència d'aquestes tecnologies per a usos en defensa o projecció de poder (domini militar, desinformació, vigilància) les converteix en vectors d'influència estratègica. La IA també és una tecnologia transversal: és d'aplicació general i es pot utilitzar en gairebé tots els sectors de la societat. En l'àmbit de la IA, el mecanisme de reutilització o transferència de tecnologia a diversos usos ha entrat recentment en una nova dinàmica. La IA és una tecnologia estocàstica: els seus resultats es poden vincular a un nombre determinat de processos aleatoris i, per tant, estan relacionats amb la incertesa del procés de mostreig. Per exemple, en el cas d'un sistema de text generatiu, les paraules es seleccionen amb una certa probabilitat al llarg del temps. Per tant, pot ser més complex garantir la seva solidesa i fiabilitat que el programari tradicional. Finalment, la IA és una tecnologia centralitzada: la presa de decisions en el desenvolupament de models se centralitza al voltant d'un petit nombre d'enginyers de *startups* que innoven a la frontera tecnològica. A poc a poc, la asimetria de mitjans ha anat creixent entre els laboratoris privats i la recerca universitària. Com que la investigació ja no està necessàriament subjecta a la publicació en conferències revisades per parells, això planteja problemes de transparència sobre les capacitats reals de determinats models d'IA. Un altre aspecte rellevant és la IA és capaç de trencar els equilibris estratègics i que els marcadors del tecno-nacionalisme són cada cop més presents a l'escena internacional, cristal·litzant les tensions geopolítiques. Per a un país, dominar la IA és una qüestió geopolítica, com ho demostra la famosa frase de Vladimir Putin de qui lideri la IA acabarà dominant el món. En aquest sentit, l'exemple xinès també és emblemàtic d'un nou tecno-nacionalisme: el Ministeri de Ciència i Tecnologia ha establert

així una llista d'empreses destinades a formar un equip nacional per a la IA capaç de projectar el poder xinès al món. En aquest context, Europa està lluitant per trobar un lloc en la carrera pel lideratge en IA, que ara mateix s'estructura essencialment al voltant de l'enfrontament entre els Estats Units i la Xina. Primer des d'un punt de vista industrial. Tot i que Europa és líder mundial en equips de litografia d'avantguarda essencials per a la fabricació de semiconductors d'última generació (ASML), en els darrers temps ha estat incapaç de comptar amb empreses tecnològics líders en l'àmbit internacional.

Andrew Moore How AI Could Revolutionize Diplomacy

Andrew Moore analitzat el possible impacte de la Intel·ligència Artificial (IA) sobre la diplomàcia (en les primeres etapes de negociacions fins l'execució d'acords) per mitjà de la computació quàntica, la Internet de les coses) i la tecnologia de comptabilitat distribuïda. L'autor posa l'exemple la guerra a Ucraïna on l'ús de noves tecnologies (per exemple, els drons) està adquirint cada cop més protagonisme en l'escenari bèl·lic mentre que a grans trets la diplomàcia segueix sent igual que al segle XIX. Tot i això, l'autor ressenya noves maneres de canviar les negociacions amb aquestes noves tecnologies, com per exemple la necessitat de comptar amb intèrprets de llenguatge. El que ofereix la IA es un processador de llenguatge automàtic que permet reduir el temps d'interpretació consecutiva. Una altra ajuda seria en la forma en la que es poden relacionar els diplomàtics. En aquest cas, la IA seria capaç de buscar i resumir informació més ràpidament que els humans, fent que els circuits previs a les negociacions siguin més àgils. Tot i que aquests sistemes necessitarien una supervisió humana, Moore destaca l'exemple del *Cognitive Trade Advisor* d'IBM el qual ja s'ha encarregat d'assistir a negociacions responent a preguntes que d'una altra manera requeririen molt de temps per obtenir una resposta. Afirma que les noves tecnologies també permeten sol·licitar l'opinió de ciutadans en temps real, d'aquesta manera se'ls permet presentar queixes sobre qualsevol assumpte. Un exemple d'això seria la plataforma creada per Indonesia, l'UKP4 (Desenvolupament, Control i Monitoratge). Aquests sistemes també podrien ajudar a provar diferents escenaris, per exemple, el Departament d'Energia dels Estats Units va construir una rèplica d'un experiment nuclear Iranià per avaluar el seu desenvolupament. Això no obstant, la IA també té alguns aspectes negatius que se sumen a antics problemes, com son les trucades interceptades o bretxes en la seguretat informàtica. Per aquest motiu, moltes agències ja estan interceptant i emmagatzemant cables amb l'objectiu de decriptar i desenvolupar les capacitats tecnològiques, com seria la codificació post-quantum. En un futur, s'espera que la Internet de les coses pugui dur a terme inspeccions més eficients i crear mes punts de dades. Un exemple seria els equips del Laboratori Nacional Los Alamos que ja han utilitzat l'IA per detectar explosions nuclears basant-se en xarxes internacionals de sensors. Els sensors remots també podrien ser eficaços a l'hora d'assegurar-se que les parts segueixen els acords.

Oliver Whang Can a Machine Know That We Know What It Knows?

Un dels arguments que predominen en el debat sobre les capacitats de la Intel·ligència

Artificial (IA) és que eines com el ChatGPT i GPT-4 d'OpenAi han desenvolupat la teoria de la ment o el coneixement reflexiu. Generalment, els psicòlegs la defineixen com una de les capacitats més essencials de l'ésser humà, ja que consisteix en l'atribució a altres persones d'estats mentals diferents dels nostres. Michal Kosinski, psicòleg de l'Escola de Postgrau de Negocis Stanford, ha dut a terme un seguit d'estudis a través dels quals ha arribat a la conclusió que aquestes noves tecnologies poden fer servir xarxes neuronals entrenades per detectar les característiques facials i expressions emocionals d'un individu. Amb aquesta identificació, poden deduir-ne les opinions polítiques i l'orientació sexual amb un elevat grau de precisió. No obstant això, ràpidament han sorgit noves veus que pretenen desmentir aquesta afirmació. D'acord amb Tomer Ullman, un psicòleg de la Universitat Harvard, introduir petites modificacions en els impulsos altera els resultats i posa l'exemple d'un contenidor transparent on les màquines no són capaces de deduir que l'individu hi pugui veure a través i, per tant, acaben generant un coneixement erroni sobre el testimoni humà. Altres com l'informàtic de la Universitat Carnegie Mellon, Maarten Sap, només van obtenir un 70% de precisió en els seus resultats després d'haver fet més de 1.000 proves de teoria mental en models de llenguatge. Això no vol dir que els resultats de les proves de Kosinski siguin erronis, sinó que els models lingüístics no deixen de ser màquines i com a tal, acostumen a fallar de manera modelada i no se'n pot esperar que generin un coneixement reflexiu cent per cent fiable. Sovint, els seus càlculs i aproximacions s'elaboren a partir de la manca d'informació o d'informació innecessària a l'hora de plantejar una pregunta. Qualsevol variació en les seves entrades pot comportar un canvi significatiu en les respostes generades.

Giuliano da Empoli Bifurquer: le Parti communiste chinois et la Silicon Valley travaillent à un avenir posthumain

Durant la crisi sanitària de la COVID-19, la guerra de relats que va enfrontar els Estats Units a la Xina va adquirir proporcions sense precedents. No es tractava només d'explicar la versió xinesa a través de la xarxa mundial de mitjans oficials finançats pel Partit, sinó també d'adoptar les tècniques del règim de Vladimir Putin de la guerra de la informació, difonent notícies falses i teories de la conspiració a les xarxes socials. Per part nord-americana, Joe Biden va reprendre al seu torn la lògica de la confrontació total que, per exemple, va estructurar el seu discurs davant el Congrés l'abril de 2021. Prefigurant un enfrontament històric entre la democràcia i l'autocràcia, el president dels Estats Units va proposar la creació d'una «Cimera de la Democràcia» per unir les forces dels països oposats a l'autoritarisme. Això no obstant, l'autor considera que si bé els darrers anys han revelat amb cada cop més claredat els contorns del model autoritari de la Xina –la vigilància massiva estesa a tota la població, el sistema de crèdit social, l'internament de persones en camps de detenció–, el motor en què es basa el seu èxit no és la repressió. És el principi del capitalisme libidinal que es pot definit amb una metàfora com la lògica del gran centre comercial: transformar els espais públics, tant físics com virtuals, en llocs que ofereixen sensació de seguretat, oportunitats de trobada i diversió, una il·lusió d'elecció estrictament confinada dins dels límits marcats per l'autoritat. Empoli afirma que aquest és el veritable problema històric al qual ens enfrontem quan parlem de l'espectre d'un nou xoc ideològic global, ja que si els elements de convergència entre les dues grans superpotències

semblen nombrosos, hi ha una diferència central. Mentre a la Xina l'algoritme totalitari ha consolidat el seu poder, als Estats Units existeix, almenys en teoria, un poder polític que respon a lògiques democràtiques. Aquest fins i tot mostra, de tant en tant, la vaga intenció de limitar l'excés de poder dels nous senyors feudals digitals. Aquesta diferència no és sense importància. Cal esperar que tingui un efecte decisiu en els desenvolupaments posteriors. Tanmateix, la paradoxa dels Estats Units és que a les democràcies liberals el poder polític no és l'únic al qual han de respondre els individus, ni tampoc el principal. A les nostres societats, el desplegament del consumisme generalitzat fa temps que ha produït efectes normatius potents, sovint molt més restrictius que els derivats del respecte a les pròpies lleis. El món digital ens imposa una forma de vida a la qual ningú pot escapar. Cada cop més sovint, cadascú de nosaltres ha d'ajustar el seu comportament a les indicacions que provenen del seu telèfon intel·ligent. L'autor conclou que no comparteix la ingenuïtat d'aquells que pensen que el desenvolupament de la tecnologia escombrarà les diferències entre cultures i formes de vida. Sempre que l'impuls totalitzador –i totalitari– de l'universalisme tecnològic es contraresti amb la voluntat de recuperar la tecnologia en una perspectiva localitzada i precisament situada en la història. Reobrir la qüestió de la tecnologia significa rebutjar com a única opció el futur homogeni que ens presenten els poders del capitalisme digital, per explorar la possibilitat de futurs tecnològics diferenciats.